

СПЕЦІАЛЬНИЙ
ВИПУСК

ГАЗЕТА ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ
ЗАСНОВАНА В 1990 РОЦІ

www.ukurier.gov.ua

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

П'ЯТНИЦЯ, 23 ЛИСТОПАДА 2012 РОКУ

ЦІНА ДОГОВІРНА

№216 (4860)

Курс на енергетичну незалежність

Фото з сайту bibbyshipmanagement.com

У НОМЕРІ:

Міністр Юрій Бойко: «Ми відстоюємо національні інтереси в енергетичному питанні»

2

Як трансформація ренти в плату за надра вплине на видобування вуглеводнів та «рідкого золота»

8

Україна братиме участь у другому періоді Кіотського протоколу

3

Великомасштабне зведення малих ГЕС у Карпатах нашою хується на протидію

10

Ринок нафтопродуктів: чи підемо «газовою» стежкою?

6

Сонячна енергетика освоює південні степи

11

Диверсифікація трубопроводів Азербайджаном вигідна і нам, і Європі

7

Із мулу колишніх волинських боліт «карбують» валюту для держави

12

КУРСИ ВАЛЮТ/БАНКІВСЬКІ МЕТАЛИ

встановлені Національним банком України

з 22 листопада 2012 року

USD 799.3000
за 100 доларів США

EUR 1023.5037
за 100 євро

RUB 2.5438
за 10 рублів

/ AU 138019.13

AG 2638.49

PT 125570.03

PD 50915.41
за 10 трійських унцій

З ПЕРШИХ ВУСТ

«Ми відстоюємо національні інтереси в енергетичному питанні»

Міністр енергетики та вугільної промисловості України
Юрій БОЙКО

Ні для кого не таємниця, що паливно-енергетичний комплекс нашої держави — один із найскладніших та водночас найпотужніших. Про перспективи його розвитку та проблеми, пов'язані з енергобезпекою, — наша розмова з міністром енергетики та вугільної промисловості Юрієм БОЙКОМ.

У пошуку компромісу

УК Сьогодні тривають переговори між Україною і Росією щодо ціни газу. Що нас чекатиме взимку?

— Ми ведемо діалог з російськими партнерами і ретельно зважуємо всі умови, які обговорюються.

Прийняття попереднім урядом невиважених рішень за одну ніч у 2009 році поставило нас у невигідне становище. Ціна імпортованого газу з урахуванням вартості транзиту у нас більша, ніж у європейських країнах. У Німеччині газ коштує 412 доларів, транзит від нас до Німеччини — 80 доларів. Тобто в нас газ повинен коштувати 330 доларів.

У січні Президент України зібрав нараду і сказав, що досить у когось щось просити і потрібно робити державу енергетично незалежною. Глава держави визначив такі пріоритети: збільшення власного видобутку, заміщення імпортованого газу вітчизняним вугіллем і диверсифікація джерел і маршрутів постачання газу. За всіма цими напрямками проводять успішну роботу.

Навесні ми підписали контракт з німецькою RWE на 5 млрд кубів газу, а з листопада почали його транспортувати з Європи. Вартість цього газу значно нижча, ніж російського.

26 листопада розпочинається реалізація Національного проекту «LNG-термінал», який дасть можливість отримувати 10 млрд кубометрів зрідженого газу щорік.

Нещодавно я проводив переговори у Туреччині щодо участі України у проекті «Трансанатолійського газопроводу». Ми подали офіційну заявку консорціуму «Шах-Деніз», де показали переваги нашої газотранспортної системи, і працюємо над тим, щоб каспійський газ пішов через нашу ГТС і наші газосховища до Європи.

В цілому, Україна успішно реалізовує політику, спрямовану на забезпечення власної енергетичної незалежності.

Держава належно підготувалася до осінньо-зимового періоду і створила умови для надійного транзиту російського газу до Європи. Готуючись до опалювального сезону, ми накопили у підземних сховищах ДК «Укртрансгаз» понад 20 млрд кубометрів газу. Запаси газу сформовані на торішньому рівні. А ресурс вугілля — приблизно на мільйон тонн більший, ніж у 2011 році.

Торік держава пройшла один із найважчих опалювальних сезонів в історії. Проте ми не зупинили жодного підприємства і забезпечили їх у повному обсязі всіма видами енергії.

У період екстремальних холодів Україна на прохання Туреччини надала їй додаткові обсяги газу з власних сховищ. Це вкотре засвідчило ефективність використання українських газосховищ для надійного постачання російського газу в європейські країни.

Україна закуповуватиме газу стільки, скільки потрібно для нашої економіки. У цьому році ми купимо 26 млрд куб. метрів, наступного року плануємо ще знизити обсяги.

УК На які поступки готова піти Україна в переговорному процесі за ціною на газ, і чи готова захищати свої права у міжнародних судах?

— Є принципова позиція керівництва держави, яка міститься в основі всіх переговорів. По-перше, ми готові створювати модель із партнерами на паритетних умовах і з урахуванням наших національних інтересів. По-друге, будемо вести переговори скільки потрібно, аби державні інтереси відстояти.

Переговори тривають: є моменти, за якими ми зблизилися, є моменти, за якими у нас є принципові розходження.

Україна закуповуватиме газу стільки, скільки потрібно для нашої економіки. У цьому році ми купимо 26 млрд куб. метрів, наступного року плануємо ще знизити обсяги.

Ми будемо діяти відповідно до національних інтересів і готові їх відстоювати в Лондоні, Парижі чи Стокгольмі. До речі, нещодавні судові процеси між «Газпромом» і європейськими компаніями закінчилися тим, що суд визнав правоту європейських компаній.

Моделювання ситуації і власні можливості

УК Створення тристороннього нафтогазового консорціуму ще актуальне?

— Розглядаємо різні варіанти і зважуємо, наскільки вони вигідні для України. Обговорюємо практичні питання, пов'язані з роботою нашої газотранспортної системи, обсягом закупівлі газу, управлінням ГТС.

Я вважаю, що буде знайдено комплексне рішення, пов'язане з гарантіями транзиту і вартості газу. Україна є одним із найбільших споживачів російського газу в Європі, тому вони зацікавлені у нашому ринку.

УК Видобуток вуглеводнів в Україні. Ви задоволені показниками?

— Ми збільшили видобуток вуглеводнів, це пріоритет № 1, оскільки, хоч де б ми купували газ, це означає, що кошти з нашої економіки йдуть в чужу.

Уряд веде активну роботу для збільшення власного видобутку вуглеводнів. Продовжуємо освоєння Одеського та Безіменного родовищ на морських шельфах. Проводимо конкурси на реалізацію проектів з видобутку нетрадиційних ресурсів газу, зокрема сланцевого, газу ущільнених колекторів, метану вугільних пластів.

Торік Україна вперше за п'ять років збільшила видобуток газу. Цього року ми продовжуємо нарощувати видобуток, а наступного року обженемо Румунію за обсягами видобутку на шельфах. У 2015 році, добуваючи 3 млрд кубометрів газу в акваторії Чорного моря, ми будемо видобувати на шельфі більше, ніж інші країни в акваторії Чорного моря загалом.

Також збільшуємо обсяги видобутку вуглеводнів на існуючих родовищах, використовуємо інтенсифікацію і впровадження інноваційних методів експлуатації родовищ; розширюємо обсяги проведення геологорозвідувальних робіт. Ще одне з пріоритетних завдань — видобуток енергоносіїв з нетрадиційних джерел.

УК Що робить уряд для збереження стабільності на ринку нафтопродуктів?

— Ми постійно відслідковуємо ситуацію на ринку нафтопродуктів, щоб забезпечити стабільність для споживачів та учасників ринку.

Для цього здійснюємо низку як тактичних, так і стратегічних кроків. Зокрема діє плаваюча акцизна ставка на пальне, провадимо заходи щодо закриття нелегальних мінізаводів із виробництва нафтопродуктів. На законодавчому рівні прийнято рішення з впровадження додавання біоетанолу в бензин. Найближчим часом заплановано налагодити газифікацію вугілля для виготовлення світлих нафтопродуктів і заходи із збільшення власного видобутку нафти.

Окрім того, серйозно зайнялися відновленням робіт вітчизняних НПЗ та їх модернізації.

Атомні станції і вугільні шахти. Перспективи?

УК За чий гроші добудовуватимемо атомні енергоблоки на Хмельницькій АЕС?

— Спорудження третього й четвертого енергоблоків Хмельницької АЕС має велике значення для української економіки та в цілому для енергозабезпечення країни.

Парламент прийняв закон, яким передбачено спорудження двох однотипних енергоблоків встановленою потужністю 1000 МВт кожен. Виробництво електроенергії на цих енергоблоках становитиме

ДОСЬЄ «УК»

Юрій БОЙКО. Народився 9 жовтня 1958 р. у Горлівці Донецької області. Має дві вищі освіти. 1999 р. — червень 2001 р. — голова правління ВАТ «Лисичанськнафтооргсинтез». Червень 2001-го — серпень 2001 р. — гендиректор ДП «Укрвугілляпром». Серпень 2001-го — січень 2002 р. — голова правління ВАТ «Укртатнафта». Січень 2002 — березень 2005 рр. — голова правління НАК «Нафтогаз України». Тоді ж призначений держсекретарем Міністерства палива та енергетики. Червень 2003 — березень 2005 рр. — перший заступник міністра палива та енергетики. Серпень 2006 — грудень 2007 рр. — міністр палива та енергетики України. З 11 березня 2010-го — міністр енергетики та вугільної промисловості України.

понад 15 044 млн кВт·год на рік (приблизно стільки ж виробляють усі наші електростанції за місяць).

У проекті враховано і важливий соціальний аспект: додатково буде створено приблизно 1900 робочих місць, а на період будівництва чисельність будівельного персоналу становитиме майже 5000 осіб. Також 100 млн гривень буде направлено на спорудження об'єктів соціального призначення.

Угодою між урядами України та Росії передбачено, що за умови часткового співфінансування з української сторони російська сторона забезпечує організацію фінансування. Використовуючи залучення кредитів, заплановано забезпечити фінансування 80% вартості будівництва.

У грудні 2010 року було прийнято рішення про продовження терміну експлуатації двох енергоблоків Рівненської АЕС. Україна отримала практично два нових сучасних енергоблоки з терміном експлуатації до 20 років.

Один із пріоритетів нашої енергетичної незалежності — підвищення безпеки атомних станцій. Ми були однією з трьох країн, які після трагедії на Фукусімі ініціювали проведення стрес-тестів АЕС і повністю їх виконали. У кінці року ми підпишемо кредитну угоду з «Євроатомом» і приблизно мільярд доларів вкладемо в підвищення безпеки наших АЕС.

УК Чого чекати від виробництва власного ядерного палива?

— Нещодавно в Кіровоградській області було почато спорудження заводу з виробництва ядерного палива у співпраці з російським «Росатомом». Після введення в дію завод дасть можли-

жемо замінити вітчизняним вугіллем. Отже, збережемо для країни приблизно 1,5–2 млрд доларів. Також ми плануємо побудувати три підприємства з газифікації вугілля з використанням новітніх технологій, які вже випробувані в Європі й Китаї.

Відновлювана енергетика

УК Яка нині ситуація з гідроенергетикою в країні?

— Серед найбільших проектів у гідроенергетиці, які будуть реалізовані найближчим часом, — будівництво першої черги Дністровської ГАЕС у складі трьох гідроагрегатів. Уже завершено будівництво верхньої водойми на цій гідроаккумуляуючій станції. Наступного року буде введено в експлуатацію другий гідроагрегат першої черги Дністровської ГАЕС, а у 2014 — третій. Ця ГАЕС стане найбільшою у Європі та ввійде до п'ятірки найбільших у світі.

До кінця року буде завершено розробку ТЕО Каховської ГЕС-2, а наступного року почнеться будівництво Канівської ГАЕС. Її перший гідроагрегат заплановано ввести в експлуатацію у 2015 році.

Крім того, ми залучили значні кошти від міжнародних фінансових організацій ЄББ та ЄІБ на реабілітацію українських ГЕС.

УК 3 лютого 2011 року наша країна є членом Енергетичного співтовариства. Як просувається наша співпраця в галузі енергетики в рамках цієї організації?

— З 1 лютого 2011 року Україна набула повноправного членства в Енергетичному співтоваристві. Незважаючи на короткий термін

Україна взяла курс на заміщення імпортованого газу власними енергоносіями, зокрема вугіллем, обсяги видобутку якого активно нарощують. Цього року ми розраховуємо видати на-гора 85 млн тонн вугілля. Тобто ще 3–4 млрд кубів імпортованого газу зможемо замінити вітчизняним вугіллем.

вість повністю забезпечити всі енергоблоки на вітчизняних АЕС українським паливом.

Україна отримає найсучасніше виробництво і технології, що дасть змогу забезпечувати потреби власних АЕС в теплоділяючих збірках та експортувати це паливо.

УК Що треба зробити, аби вугільна галузь запрацювала на повну потужність?

— Україна взяла курс на заміщення імпортованого газу власними енергоносіями, зокрема вугіллем, обсяги видобутку якого активно нарощують. Цього року ми розраховуємо видати на-гора 85 млн тонн вугілля. Тобто ще 3–4 млрд кубів імпортованого газу змо-

членства, ми можемо говорити про відчутні успіхи в адаптації законодавства України до стандартів ЄС.

Однак нам незрозуміла позиція європейських колег, які підписали домовленості про будівництво газопроводу «Південний потік», що суперечить енергетичному законодавству ЄС і є загрозою енергетичній безпеці України.

Водночас ми повною мірою використовуємо свої права як члена Енергетичного співтовариства, зокрема це засвідчили перемовини про постачання газу з Європи в Україну.

Віталій ЧЕПІЖКО,
«Урядовий кур'єр»

ПОДІЇ ТА КОМЕНТАРІ

Україна братиме участь у Кіото-2

ПІДСУМКИ. Наша держава стала світовим лідером з продажу квот з викидів парникового газу в рамках першого періоду Кіотського протоколу

Галина РАДІОНОВА
для «Урядового кур'єра»

Цьогоріч завершується перший період дії зобов'язань країн за Кіотським протоколом. Чимало з них не надто задоволені підсумками участі в Кіото-1 і піддали сумніву свою участь у другому періоді (2013–2020 рр.). Зокрема це Австралія, Нова Зеландія і Росія. Про те, чому так сталося і яка позиція України у цьому питанні, досліджував «УК».

У середині жовтня прем'єр-міністр нашої північно-східної сусідки Дмитро Медведєв досить красномовно і критично зауважив: «Якихось особливих вигод від Кіотського протоколу ми не отримали в комерцій-

ному плані, не змогли скористатися як належить». А тому чи доцільно продовжувати в ньому участь?». На відміну від Росії, участь якої ще не визначена, від Кіото-2 уже відмовилися США, Японія і Канада. Аргументом став незначний вплив на припинення зростання глобальної температури. Та, як зазначають фахівці, справжні причини інші. США відмовляється від участі, бо посідає друге місце за викидами парникових газів і не хоче брати на себе ніяких зобов'язань. Канада відмовилася виконувати їх у повному обсязі ще в першому періоді, а Японія виступає за двосторонній формат співпраці.

Про те, що й Україна може відмовитися від участі в Кіото-2, якщо квоти з продажу викидів парникових газів з першого періоду не буде перенесено на другий, «УК» дізнався з вуст фахівців Національного екологічного центру України (НЕЦУ), яким нібито потрапило до рук листування між представниками українських владних кабінетів.

За словами координатора програм зі зміни клімату НЕЦУ Марії Сторчило, поперше, не лише вихід із Кіотського протоколу, а й перенесення квот небезпечно для подальшої боротьби зі змінами клімату. Чому? Бо пропозиція на цьому ринку значно перевищує попит, а тому вартість квот

щоразу знижується (з 10 євро на початку Кіото-1 до менш ніж 1 євро за тону CO₂ у 2012-му. — Авт.). За її даними, лише за період Кіото-1 Україна спромоглася продати близько 2% квот. Крім неї на перенесення квот претендують Росія, Білорусь тощо. Уже на сьогодні нараховано майже 4 гігатонни надлишкових квот. А це вчетверо вище від викидів Європи за рік. Якщо ці обсяги таки перенесуть на Кіото-2, то країнам просто буде невигідно скорочувати викиди всередині країни, їм легше буде купити задешево квоти в інших. А це фактично нівелює ідею Кіотського протоколу.

За її прогнозами, до країн, які розвиваються низьковуглецевим шляхом і що вийдуть із Кіото, ЄС застосовуватиме додаткові податки на товари, в яких не обраховуватимуться викиди парникових газів при виробництві і які йтимуть на експорт. Першим відголоском цього стали проблеми іноземних авіакомпаній, що роблять рейси в ЄС, які оподатковуватимуться податками на викиди. Це будуть механізми, які вирівнюють умови ведення бізнесу на різних континентах, пояснила вона.

До того ж, під час Кіото-1 Україна істотно скоротила викиди (на 60% до показників 1990 року, тоді як брали на себе зобов'язання зберегти їх на тому самому рівні.

КОМПЕТЕНТНО

Владислав ЯКУБОВСЬКИЙ,
голова Державного агентства з екологічних інвестицій:

— Для України участь у Кіото-2 надзвичайно важлива і потрібна. У першому періоді наша держава отримала величезний досвід з реалізації економічних механізмів Кіотського протоколу, особливо проектів спільного впровадження (ПСВ). Станом на 1 листопада наша країна зайняла 50,4% світового ринку одиниць скорочення викидів парникових газів (ОСВ), введених в обіг за підсумками верифікації українських ПСВ. Фактично ми перші у світі за кількістю затверджених ПСВ за національною і міжнародною процедурами.

У 800 млн євро оцінюється сума інвестицій, отриманих українськими підприємствами від іноземних інвесторів за введені в обіг та передані одиниці установленної кількості (ОУК) викидів парникових газів та ОСВ.

Крім того, в активній стадії реалізації перебувають проекти за схемою зелених інвестицій, кошти на які, а це близько 470 млн євро, залучені шляхом продажу ОУК японським та іспанським партнерам. Японці вже погодили 551 проект у 24 регіонах України на понад 3,8 млрд грн із очікуваними щорічними скорочен-

нями викидів парникових газів — 119,5 тис. тонн CO₂. Тривають переговори з погодження й інших проектів, що реалізовуватимуться за японськими договорами. Іспанці ж відібрали чотири проекти, за якими нині завершується розробка проектною документації.

Україна має й надалі бути послідовною в напрямку боротьби з глобальною зміною клімату, не допускаючи розриву у зобов'язаннях. Тому участь у Кіотському протоколі для України залишається одним із важливих державних пріоритетів.

Щодо повного перенесення невикористаних у Кіото-1 квот на наступний період, то Україна має усі права для цього в рамках параграфу 13 статті 3 Кіотського протоколу. І це зовсім не означає якусь експансію на ринку вуглецевих квот з боку України. Виключно важливим у цьому контексті є продовження реалізації у перехідному періоді від першого до другого періоду дії Кіотського протоколу «пізніх» проектів ПСВ, які почалися тільки 2011-го або навіть 2012-го. Наші підприємства мають продовжити модернізацію свого виробництва, впровадження енергоефективних технологій і скорочення викидів. Аби розширити ці можливості та брати участь у торгівлі квотами на зовнішніх ринках, ми розробляємо законопроект про регулювання викидів парникових газів в Україні. Фактично йдеться про створення внутрішнього ринку торгівлі квотами.

— Авт.) значною мірою через падіння промвиробництва, а не завдяки спеціальним заходам, наголосив експерт з енергетичних питань НЕЦУ Олексій Пасюк. «Навіть з оновленою енергостратегією до 2020 року, яка передбачає збільшення спалення вугілля, ми навряд чи збільшимо викиди на 20% до рівня 1990 року. Щоб викидати до 2020 року 80% (до

рівня 1990 року), про які ми заявляємо, мені навіть важко уявити, що треба зробити, — додав він. — Тож Україна зможе виконати зобов'язання за Кіото-2 і без перенесення квот і навіть взяти на себе амбіційніші цілі зі скорочення викидів».

Про те, чи братиме участь Україна в Кіото-2, і про позицію України з перенесення непроданих у першому

періоді Кіотського протоколу квот «УК» поцікавився у Держекоінвестицій. Саме ця установа є розпорядником коштів зелених інвестицій та проектів спільного впровадження і братиме участь в обговоренні «правил гри» на наступний період під час 18-ї конференції ООН зі зміни клімату (що проходитьиме з 26 листопада по 7 грудня у Катарі).

ДОВІДКА «УК»

Кіотський протокол прийнятий у грудні 1997 р. як доповнення до Рамкової конвенції ООН зі зміни клімату. Він зобов'язує розвинуті країни і країни з перехідною економікою за перший період (з 1 січня 2008 р. по 31 грудня 2012 р.) скоротити і стабілізувати викиди в атмосферу парникових газів, що спричиняють глобальне потепління. Так, ЄС взяв на себе зобов'язання до кінця 2012 року скоротити викиди на 8%, Японія і Канада — на 6%, країни Східної Європи і Прибалтики — на 8%, Росія і Україна — зберегти їх на рівні 1990 року.

Світлана ДІВНА
для «Урядового кур'єра»

На жаль, відновлювана енергетика, не без допомоги лобістів-представників викопних видів палива, обросла міфами і стає схожою на мачуху. Щодо традиційної енергетики на споживачів повсякчас намагаються одягти рожеві окуляри, перетворивши її на таку собі Попелюшку. Ми спробували розібратися, що міф, а що правда в цій історії.

Міф перший:
земля

Найбільш поширений міф, що сонячні й вітрові електростанції потребують чималої площі, яку варто було б використати під агровиробництво. Справді, кожні 5–15 кВт під вітраками «з'їдають» ділянку 1 кв. км, але для них (як і для СЕС) виділяють землі не сільгосппризначення: кар'єри, пустирі, території зі складним рельєфом тощо. Після них ґрунти хоч і деградують (від надмірного затінення), але їх можна відновити. На відміну від тисяч гектарів під шламовими звалищами або складами з паливом. Не згадуючи вже про те, що видобуток вугілля спричиняє осідання ґрунтів і підтоплення (лише у Донецьку підтоплено 31% земель, в Макіївці — 42%). При виробництві ядерного палива ще гірше. Для отримання однієї тонни такого палива потрібно видобути 3

Який король голий?

НА ЧАСІ. Розвіювання міфів про альтернативну енергетику

Фото з сайту commonsdatastorage.googleapis.com

тис. тонн уранової руди, а після відпрацювання захоронити приблизно 2200 тонн радіоактивних відходів. Могилиники, у яких вони зберігаються, до речі, розташовані не на Місяці, а поруч із нашими домівками. Тоді як при виробництві сонячної чи вітрової енергії ховати у землю нічого не треба, та й вартість палива дорівнює нулю.

Мало не забули! Численні ТЕС, АЕС теж не зависають у повітрі, а стоять на землі, перетворюючи її на техногенні пустелі. Та й під трубопроводами, дороги, насосні і компресорні станції територію теж виділяють. То чи варто дорікати безпалівний і безвідходний

енергетиці за «потяг» до великих ділянок або псування естетичного сприйняття ландшафту?

Міф другий:
загрози

Другий міф, що «зелена» енергетика не така вже й зелена. Бо ВЕС шкодять здоров'ю людей, генерують шум і вбивають птахів, а сонячні модулі виробляють із використаних токсичних речовин, які погано впливають на екологію. Та все пізнається у порівнянні.

Сучасні ВЕС на відстані до 300 метрів генерують звук, не сильніший за звук домашнього холодильника. Перед їх

встановленням досліджують шляхи міграції птахів. Щодо сонячних батарей, то при їх виробництві використовують кремній (якого вдосталь у звичайному піску), фосфор і галій (1–2 клас небезпеки), інколи кадмій-телур. Та, як наголошують фахівці, цей продукт майже повністю (до 98%) разом з іншими токсичними речовинами використовують для виробництва фарб, елементів живлення, електронного обладнання, пестицидів тощо. Тож людство, зокрема й критики сонячної енергетики, повинні відмовитися від мобільних телефонів, комп'ютерів і елементів живлення.

Міф третій:
вартість

І зрештою третій міф: дороге обладнання й енергія. З 2008 року вартість сонячних модулів щороку знижується на 10–15%. А ККД з 6% у перших батарей зріс до 15% і вище — у сучасних (а в дорожчих до 30–35%). Згадаймо, що таке об'єкти традиційної енергетики в Україні. Переважно це — енергоємні підприємства, зношені на 70–80%. Їх модернізація потребує колосальних ресурсів. Загалом реформування всієї енергетики розробниками оновленої «Енергетичної стратегії України до 2030 року» оцінено 1,7 трлн грн. Ставку зроблено на традиційну енергетику, як більш рентабельну. Але, коли в Україні кажуть про привабливіші ціни на енергію, вироблену з викопних видів палива, скромно забувають включити до «прейскуранта» ще й державні дотації у цю галузь. До речі, дотується традиційна енергетика не лише в Україні, а й у інших країнах.

Приміром, у 2008 році лише на традиційно збиткову вугільну галузь виділяли майже 7,5 млрд грн дотацій, тобто 3% від річного бюджету країни. Тоді ціна на вугілля складала 75% від собівартості його видобутку. З держбюджету-2012 на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції було виділено 7,8 млрд грн і ще 2,1 млрд грн за законом від 1 жовтня.

Сьогодні у спробах максимально замінити імпорتنим

природний газ дороге вітчизняне вугілля низької якості перетворюється на стратегічний ресурс. Це потребуватиме сотень мільярдів гривень нових державних вливань. Тоді як довготривала криза у вітчизняному вуглепромі наводить на думку, що великі обсяги державних субсидій витрачають неефективно. А в планах уряду лише нарощування обсягів видобутку до 130 млн тонн у 2030 році енергоресурсу із вкрай сумнівними екологічними характеристиками. Тим часом у суспільстві є побоювання, що реконструйовані за кошти держави і переведені на вугілля ТЕЦ потім приватизують за безцінь приватні компанії. Тобто держава знову дотуватиме приватний капітал.

Якщо традиційна енергетика так само користується дотаціями, як і альтернативна, чи є сенс її прихильникам й надалі генерувати ще один із найпоширеніших міфів про відновлювану енергетику, що вона нібито існує лише за державний коштів? Можливо, причина генерації подібних міфів — у прагненні усунути конкурента у доступі до бюджетних грошей?

Деякі вже надто негативно налаштовані опоненти альтернативної енергетики ладні порівнювати її із казковим голим королем, якому ніхто не наважується сказати правду. Та якщо відібрати державні дотації у традиційної енергетики, наскільки вона виявиться «одягненою»?

ФІНАНСИ

Інвестори
охолонули
до «Укрнафти»Вікторія БОРИСОВА
для «Урядового кур'єра»

ЕМІТЕНТ. Цінні папери найбільшої нафто- і провідної газодобувної компанії впали в ціні з початку року на 62%. Станом на 21 листопада акції ПАТ «Укрнафта» на «Українській біржі» (УБ) торгувалися по 139 грн за акцію. Це на 63% нижче за ціну акції на початок року. Так, динаміка ціни акції цього емітента виявилася гіршою за динаміку індексу УБ, який з початку року впав на 41%. Блідий вигляд мають ці цінні папери і на тлі найбільш ліквідних блакитних фішок українського фондового ринку — таких, як «Мотор Січ» (–15% з початку року) та «Центренерго» (–36%). В аутсайдерів компанія потрапила через настороженість інвесторів до постійного зниження обсягів видобутку нафти і газу, а також конфлікт між найбільшими акціонерами. Тоді як у 2011 р. зростання ціни акції стимулювала перспектива створення вертикально інтегрованої компанії на базі «Укрнафти» та можливий вихід на IPO.

«У 2010–2011 роках акція подорожчала з 150 грн до 900 грн, можливо, внаслідок скупки великого пакета. Це істотно зменшило частку акцій у вільному обігу і вимило ліквідність (із лідерів за обсягами вони перемістилися на останні місця серед акцій індексного кошика)», — каже керуючий фондами компанії з управління активами «УНІВЕР Менеджмент» Андрій Вилегжанін. Коли покупець пішов, ціна повернулася до попереднього рівня.

Утім, за прогнозом інвесткомпанії «Альтана Капітал», на кінець року справедливою буде ціна акції «Укрнафти» 513,7 грн, що у понад 3,5 раза перевищує поточну ринкову вартість. Зростання внутрішніх цін на нафту, прив'язаних до котировань на світових ринках, сприяє зростанню фінансових показників компанії. На тлі підвищення світових цін на нафту (сорт Brent) і нафтопродукти у січні — вересні цього року в Україні чистий дохід АТ за 9 місяців зріс на 6,3%, чистий прибуток — на 32,6% (компанія стабільно генерує високі доходи і працює з позитивною рентабельністю щодо чистого прибутку).

В інвестиційній компанії «KIN-TO» рекомендують купувати акції «Укрнафти» з огляду на дешевизну ринку і пояснюють, що з точки зору майбутньої динаміки ціни акцій компанія не має переваг порівняно з іншими, а з точки зору довгострокового інвестування має високий потенціал. Якщо розраховувати ціну її акцій, порівнюючи їх із найбільшчими аналогами: румунська «Petrom» та російська «Башнефть» (щоправда, значно більших за обсягами видобутку, запасами вуглеводнів і більш диверсифікованих щодо бізнесу), та виділяючи з них видобувний сегмент, акції «Укрнафти» мають бути набагато дорожчими їх поточної ринкової ціни.

«Динаміка акцій компанії визначатиметься безліччю зовнішніх чинників, зокрема подальшим розвитком світової економіки, динамікою цін на нафту і газ в Україні, податковими інноваціями на українському фондовому ринку й інтересом до нього іноземних інвесторів», — підсумовує старший аналітик Dragon Capital Денис Саква. В IK Dragon Capital очікують, що компанія покаже цього року \$3,4 млрд чистих продажів (+12% р-до-р), EBITDA на рівні \$606 млн (+37%) та чистий прибуток в \$377 млн (+38%).

Бувальщина про вкрадені акції

ШКОЛА АКЦІОНЕРА. Історія міноритаріїв «Укрнафти» демонструє беззахисність дрібних власників цінних паперів та є наукою для інших

До редакції «Урядового кур'єра» звернувся акціонер «Укрнафти» Олег Іщів, який проживає у селі Новий Кропивник Дрогобицького району Львівської області. Він написав, що вже майже сім років п'ять членів його родини, у яких шахраї вкрали акції «Укрнафти», безрезультатно шукають правди в різних інстанціях.

Вікторія КОВАЛЬОВА,
«Урядовий кур'єр»

Олег та члени його сім'ї (дружина Лідія, син Андрій, донька Уляна) і мама Марія Миколаївна стали власниками цінних паперів внаслідок масової приватизації. Станом на 7 квітня 2000 р. кожен з родини, за винятком автора листа та Марії Миколаївни, мав по 34 акції «Укрнафти» (вони — по 102 акції).

Крадіжка...
телефоном

Фатальним для них виявився день, коли на домашній номер Марії Миколаївни зателефонував чоловік, який представився працівником «Укрнафти» і «уточнив» паспортні дані, ідентифікаційні коди та номери свідоцтва про народження дітей. Старенька продикувала ці відомості, а через деякий час відкрите акціонерне товариство «Фінансова компанія» «Укрнафтогаз» (реєстратор акцій АТ «Укрнафта») повідомило, що на рахунках представників сім'ї Іщів... «нуль» цінних паперів. До пошуку вкрадених акцій долучилася прокуратура Дніпровського району м. Києва. Виявилося, що 5 січня 2001 р. на підставі поданих ТОВ «Інтер-брок» документів (вони були підроблені) в реєстрі власників «Укрнафти» відбулися операції переєстрації прав власності з зареєстрованих осіб. Також представники Феміди писали, що «після розгляду справи у суді буде вирішене питання щодо законності цих операцій». У роз'ясненні №746 на ім'я О. Іщів заступник прокурора Дніпровського району 22 вересня 2005 р. повідомив, що «після встановлення осіб, причетних до скоєння даного злочину, та при прийнятті остаточного рішення по кримінальній справі повідомлять». Але і до сьогоднішнього дня Іщів не відають про долю своїх цінних паперів...

«Нікого не цікавить шахрайство з акціями дрібних акціонерів. Хоча нині багато говорять, що за-

кон про акціонерні товариства та зміни до нього дозволять краще захищати права інвесторів», — обурюється у своєму листі О. Іщів.

«Захист цивільних прав та інтересів власників акцій — представників сім'ї Іщів, можливий лише в судовому порядку», — повідомили «УК» у Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР). Тому сподіватимемося, що через деякий час наша газета зможе повідомити читачам, чим закінчилася історія поневірян акціонерів зі Львівської області.

Остерігайтеся
шахраїв!

Фондові експерти поділяють шахрайство з цінними паперами на два види: кримінальні злочини та цивільно-правові порушення прав акціонерів. У кримінальних злочинах найбільш поширеним є незаконне вилучення акцій в акціонера, прикладом якого може бути вищенаведена історія з паперами «Укрнафти». Таке вилучення може бути остаточним або на певний час. «Вилучення акцій на деякий час дозволяє здійснити певні дії щодо управління акціонерним товариством та призвести до того, що після їхнього повернення законному власнику вони не матимуть ніякої вартості, бо АТ уже буде доведено до зuboжілого стану або банкрутства», — підкреслюють в Українській асоціації інвестиційного бізнесу (УАІБ).

Статистику цивільно-правових порушень прав акціонерів веде НКЦПФР. Проте аналітики допускають, що це лише статистика порушень, які Комісія виявила на підставі заяв акціонерів або самостійно при перевірці діяльності емітента. Враховуючи низький рівень обізнаності акціонерів (насамперед фізосіб) щодо своїх корпоративних прав, можна допустити, що це лише верхівка айсберга. Більшість пересічних українців і не здогадуються, що їхні права порушені. Цьому сприяє погіршення (для акціонерів) системи їх інформацій-

ного забезпечення. Наприклад, акціонерні товариства тепер повідомляють про проведення зборів тим способом, який у них передбачений в установчих документах, а не персональним повідомленням. Тому довести, що вас не повідомили про збори, буде важко. Акціонерам залишається постійно моніторити офіційні видання, щоб не пропустити оголошення про збори.

НКЦПФР не веде окремої статистики щодо шахрайства за угодами з «блакитними фішками» (це акції, які найактивніше торгуються на біржі, лідери своєї індустрії. — «УК»), інформація щодо них міститься у загальних даних правопорушень на фондовому ринку. Водночас там завіряють, що такі операції не є основним інструментом шахрайства на фондовому ринку.

КОМПЕТЕНТНО

Дмитро ЛЕОНОВ,
голова Ради Української асоціації
інвестиційного бізнесу:

— Щодо кримінальної справи, про яку йдеться у листі акціонерів «Укрнафти», тягнутися вона може дуже довго. За її наслідками на підставі рішення суду може бути зроблена віндикація (тобто повернення майна — акцій у власність законного власника. — Авт.). Проте за цей час, можливо, будуть понесені збитки у вигляді неотриманих вигод від володіння акціями, можливості їх вигідно продати, тощо, і які відшкодувати неможливо.

Тому доцільно паралельно з кримінальною справою відкрити цивільний позов щодо визнання угоди про передачу акцій новому власнику недійсною. Якщо акції не були ще перепродані від особи, на яку були неправомірно перереєстровані, вони можуть бути повернуті в порядку реституції (відновлення. — Авт.). Якщо шахраї їх перепродали, то на підставі роз'яснення Верховного Суду України та рішення суду про недійсність угоди про передачу акцій можна вимагати їхнього повернення від особи, яка ними володіє зараз. Проте з «швидкістю» в цьому напрямку акціонери вже зіткнулися.

Олег МИСЮРА,
директор департаменту
контрольно-правової роботи НКЦПФР:

— Для того щоб середньостатистичний акціонер міг уникнути різного роду шахрайства з акціями, потрібні уважність при підписанні будь-яких угод, які стосуються прав власності на цінні папери. Якщо у інвестора з'являються певні сумніви, то перед підписанням контрактів раджу звертатися за роз'ясненнями до незацікавлених експертів, які зможуть надати інформацію щодо неправомірності тієї чи іншої угоди. Крім того, важливо не нехтувати своїм правом на управління товариством та брати участь у загальних зборах, а також слідкувати за регулярною інформацією емітента, звертати особливу увагу на розподіл істотних пакетів акцій, додаткового випуску акцій тощо та перевіряти інформацію про фінансових посередників, до яких звертаються за послугами (наявність ліцензії, досвіду роботи, наявність правопорушень, інші дані щодо репутації). І, передусім, бути обачливим та не вірити обіцянкам про отримання великих коштів у короткі строки.

НА ЧАСІ

Олександр ОХОТА
для «Урядового кур'єра»

У жовтні 2012 року в Харківській області стартувало буріння першої пошукової свердловини нетрадиційного газу в Україні. Якщо пошуки в рамках проекту спільної діяльності всесвітнього гіганта «Шелл» та державної компанії «Укргазвидобування» підтвердять наявність комерційних запасів природного газу, за кілька десятиріч років Україна може подвоїти його власний видобуток. Про екологічну та технологічну безпеку видобутку нетрадиційного газу докладніше від спеціалістів «Шелл».

Під час урочистого старту буріння першої пошукової свердловини «Шелл» в Україні голова компанії Греєм Тайлі повідомив, що зараз «Шелл» працює над трьома газовидобувними проектами в країні.

По-перше, це пошук газу у щільних пісковицях в Харківській області в рамках спільної діяльності «Шелл» та державної компанії «Укргазвидобування». Практична реалізація саме цього проекту почалася 25 жовтня 2012 року із команди «Вперед!» Президента України Віктора Януковича.

По-друге, майбутня розробка Юзівської площі в Донецькій та Харківській областях. В травні 2012 року «Шелл» була оголошена переможцем конкурсу на право укладення угоди про розподіл продукції на розробку Юзівської ділянки. Учасниками проекту будуть «Шелл», ТОВ «Надра Юзівська», Держава України (в особі Кабінету Міністрів України). На даний момент тривають переговори з усіма зацікавленими сторонами з метою якнайшвидшого підписання відповідних угод, а саме угоди про розподіл продукції (СРП) між Україною та інвесторами і угоди про спільну операційну діяльність між інвесторами. За заявою міністра екології і природних ресурсів України Едуарда Ставицького, підписання угоди про СРП може відбутися в першій декаді грудня 2012 року.

І, по-третє, це майбутня розробка Скіфської площі на шельфі Чорного моря. В серпні 2012 року група інвесторів на чолі з Exxon-Mobil, включно з «Шелл», була оголошена переможцем конкурсу на право укладення угоди про розподіл продукції на розробку Скіфської ділянки на континентальному шельфі Чорного моря. На даний момент готуються проекти угод, а саме угоди про розподіл продукції між Україною та інвесторами та угоди про спільну операційну діяльність між інвесторами, з метою подальшого проведення переговорів з усіма зацікавленими сторонами для їх якнайшвидшого підписання.

Всі ці проекти знаходяться на початковому етапі. Тож видобування газу в комерційних об'єктах може розпочатися лише за умови підтвердження газового потенціалу, та не раніше, ніж через кілька років.

Сланцевий міф

Вже кілька місяців в Україні активно поширюються чутки про загрозу видобування так званого сланцевого газу. І не зважаючи на те, що вчені, спеціалісти з екологічних та технологічних наукових та дослідницьких центрів виступають із спростуваннями чутток, видобуток нетрадиційного газу міфологізується ще до свого початку.

Що ж таке сланцевий газ, чи вірно називати цим терміном весь нетрадиційний газ та чим саме його видобуток відрізняється від видобутку газу традиційного родовища?

Нетрадиційний газ: нова можливість для України

ДОВІДКА ПРО «ШЕЛЛ»

«Шелл» — це міжнародна група енергетичних і нафтохімічних компаній. У компанії працює близько 90 тисяч співробітників у більш ніж 80 країнах світу. «Шелл» допомагає задовільняти зростаючу світову потребу в енергоносіях з урахуванням економічної доцільності, соціальної відповідальності та згідно з вимогами захисту навколишнього середовища.

«ШЕЛЛ» В УКРАЇНІ

«Шелл» працює в Україні з 1992 року і сьогодні веде свою діяльність в напрямках розвідки та видобутку вуглеводнів, поставок природного газу, маркетингу паливно-мастильних матеріалів та експлуатації мережі АЗС. В українських компаніях «Шелл» працює понад 2000 працівників. Окрім профільної діяльності, «Шелл» активно підтримує соціально орієнтовані проекти, наприклад із підвищення безпеки поведінки дітей на дорогах та профілактики розповсюдження ВІЛ/СНІД.

Білівська-400 — перша пошукова газова свердловина «Шелл» та «Укргазвидобування» в Україні

Як пояснює провідний інженер з буріння компанії «Шелл» Михайло Грецький, традиційний і нетрадиційний газ — це один і той самий природний газ. Нетрадиційним називають газ, який залягає в більш щільних породах, ніж той газ, що впродовж десятиріч видобувався українською державою.

До нетрадиційного газу зазвичай відносять три види газу (за породами, в яких він залягає): газ у сланцях, газ у щільних порід (пісковицях) та газ вугільних пластів.

За даними геологічної розвідки, на площах, які розроблятиме «Шелл», прогнозують наявність газу у щільних пісковицях. Він відрізняється від сланцевого тим, що зазвичай залягає на більших глибинах та видобувається за допомогою вертикальних свердловин. Наприклад, перша пошукова свердловина «Шелл» та «Укргазвидобування» — вертикальна та матиме глибину 5 250 м.

Чому цей газ починають видобувати лише зараз? Простіше кажучи, раніше це було економічно не вигідним. Але в останній час у світі вдосконалені технології, які дозволяють дістатися такого ресурсу.

Серед цих технологій — гідророзрив пласта (скорочено гідророзрив або ГРП): слово, яке російською загрозило плутатися із словом «вибух». Насправді гідророзрив — це закачування у свердловину рідини, що майже повністю складається з води, під великим тиском. Це спричиняє

утворення невеликих тріщин та поєднє пори щільних порід. До речі, газ в таких породах перебуває у порах, що у 20000 разів менші, ніж діаметр волосини людини. Тож тріщини необхідні, щоб газ вивільнився та пішов у свердловину. Тріщини внаслідок проведення ГРП не розповсюджуються на більше, ніж кілька сотень метрів, а в середньому не перевищують кілька десятків метрів. Тому закиди щодо можливого забруднення водоносних шарів не мають зрозумілого підґрунтя. Водоносні шари знаходяться на глибині від 250 метрів до 700 метрів. А гідророзрив у зацементованій свердловині відбувається на глибині 3-4 кілометри. При цьому особлива увага приділяється герметичності свердловини, як-то якісному цементуванню та обсадженню додатковими обсадними колонами. І, нарешті, гідророзрив застосовується вже кілька десятиріч років у всьому світі. Лише у США його проведено понад мільйон разів. ГРП застосовується державними та приватними видобувними компаніями в країнах СНД, в тому числі й в Україні, і як технологія підтвердив свою економічну вигоду та екологічну безпеку.

Як відбувається видобуток нетрадиційного газу

Компанія «Шелл» накопичила великий досвід видобутку при-

родного газу нетрадиційних пасток в Канаді та США, Німеччині, Китаї, Південно-Африканській Республіці, Австралії. Загалом «Шелл» працює у 80 країнах, і скрізь впроваджує єдині стандарти роботи.

Сьогодні лише Сполучені Штати Америки ведуть видобування нетрадиційного газу нетрадиційних пасток у промислового масштабу. І надії американців на економічне зростання завдяки енергетичній незалежності здійснилися повністю: за 10 років США, які раніше купували газ у сусідів, отримали таку його кількість від власного видобутку, що почали його продавати. У США «Шелл» вже 10 років розробляє родовище Пайндейл, яке за багатьма геологічними показниками схоже на українські аналоги. Площа родовища — більше 800 квадратних кілометрів. У надрах міститься стільки газу, що він може більше тридцяти років забезпечувати потреби 10 мільйонів домогосподарств. «Шелл» почала працювати тут у 2001 році і на сьогодні пробуриває близько 400 свердловин.

Під час розробки ресурсів нетрадиційного газу, серед них і газу у щільних порід, зокрема під час застосування технології гідравлічного розриву пласта, «Шелл» дотримується найжорсткіших технологічних стандартів, які дозволяють безпечно й відповідально розвідувати, розробляти й видобувати такі ресурси.

«Шелл» дотримується п'ятих основних принципів розробки газу

Принцип №1: Компанія «Шелл» проектує, споруджує та експлуатує свердловини й наземні виробничі комплекси безпечно та відповідально. Кожного разу перед початком бурових робіт компанія оцінює стан довкілля й усі, навіть найменші ризики. Компанія використовує щонайменше подвійні бар'єри під час спорудження свердловин, а також якісне вистилання в амбарних системах тимчасового зберігання рідини для гідророзриву. Усі роботи здійснює кваліфікований персонал, що пройшов відповідне навчання. Спеціалісти «Шелл» регулярно перевіряють дотримання правил техніки безпеки в усіх виробничих процесах.

Принцип №2: Компанія «Шелл» проводить роботи, захищаючи водоносні шари й зменшуючи використання води в цілому, наскільки це можливо. В усьому світі «Шелл» проектує роботи так, аби питні ґрунтові води були захищені. Якщо на конкретній ділянці це виявляється технічно неможливим, такі свердловини «Шелл» не експлуатує. «Шелл» встановлює обсадні колони та цементує стовбур свердловини перед продовженням буріння та перед проведенням гідророзриву. Також компанія залучає незалежні експертні організації для тестування ґрунтових вод поруч з місцем буріння до та після проведення робіт, аби визначити зміни внаслідок своєї діяльності.

Принцип №3: Компанія «Шелл» проводить свої роботи, оберігаючи якість повітря та контролюючи шкідливі викиди в атмосферу за допомогою спеціального обладнання. Спеціалісти складають плани для кожної ділянки, знижуючи рівень шкідливих викидів до мінімального практично можливого, постійно вимірюють викиди і проводять моніторинг. Для техніки на буровій ділянці використовується обладнання, що зменшує рівень викидів, або застосовуються чисті види палива, такі як природний газ.

Принцип №4: Компанія «Шелл» працює над зменшенням впливу своєї діяльності на довкілля. «Шелл» намагається оберігати спокій місцевих жителів та дикої природи. Зокрема компанія завжди оцінює можливість спорудити трубопроводи, аби зменшити рух транспорту для перевезення рідин. Після завершення робіт компанія рекультивує ділянки, насаджує місцеві рослини, спостерігає за ситуацією. Для відродження території після буріння використовуються найкращі здобутки світового досвіду.

Принцип №5: Компанія «Шелл» співпрацює з місцевими жителями для розвитку економіки регіону й покращення методів своєї роботи. Компанія оцінює соціальний та економічний вплив своїх робіт на життя місцевих мешканців, намагаючись зменшити негативні його наслідки і навпаки — створити привабливі можливості для тих населених пунктів, в районі яких проводиться розвідка та видобуток.

Ці п'ять принципів — гарантія того, що в Україні прийшли високі стандарти захисту води, повітря, дикої природи й місцевих спільнот на територіях, де видобуватимуть газ.

«Технології, за якими буриться свердловина і видобуватиметься газ на великій глибині, — одні з найкращих. І дуже важливо, щоб ми завжди мали високий рівень екологічного захисту. Я вдячний компанії «Шелл» за те, що вони передбачають складову екологічного захисту», — привітав проект Президент Віктор Янукович під час церемонії старту буріння першої свердловини «Шелл» в країні.

ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ

Ринок нафтопродуктів:
чи підемо «газовою» стежкою**ТЕНДЕНЦІЇ.** Останнім часом вітчизняний ринок нафтопродуктів працює без жодної ресурсної кризи

Сергій КУЮН,
директор ТОВ
«Консалтингова
група А-95», спеціально
для «Урядового кур'єра»

Слово «дефіцит», на щастя, зникло з лексики чиновників і учасників цього ринку. Ціни на АЗС залишаються найнижчими в Європі. Адаже ринок бензину і дизпального — повна протилежність газового. На відміну від монопольної залежності від Росії в газовій сфері, на українському ринку нафтопродуктів російська частка, наприклад, цього року становить 14%.

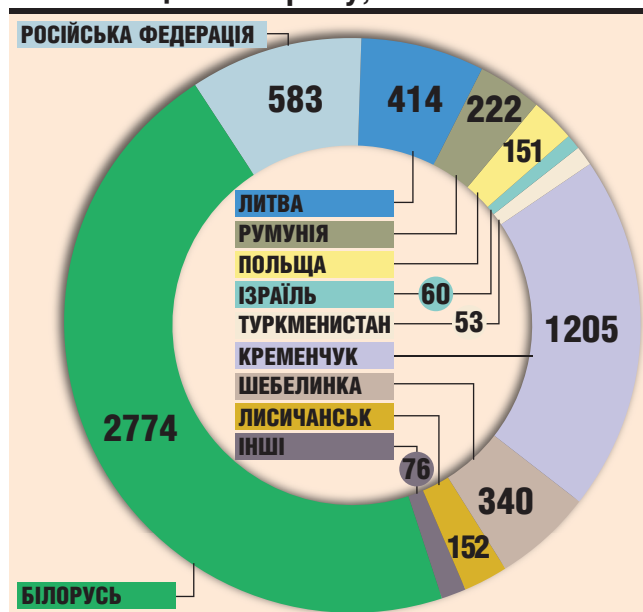
Постачання здійснюється за диверсифікованою схемою, енергоресурси надходять з понад десяти внутрішніх і зовнішніх джерел. Між тим, в уряді вже другий рік поспіль не припиняються розмови про потребу реформування системи і її заміни на шаблон газового ринку. Йдеться про методи порятунку української нафтопереробки.

У наведеній частці постачання російського нафтопродукту на ринок України немає помилки. За підсумками січня — жовтня 2012 року, 14% або 735 тис. тонн світлих нафтопродуктів було ввезено з РФ або вироблено в Україні з російської нафти. Решта 86% ринку розподілилися між десятком інших внутрішніх і зовнішніх джерел постачання (див. діагр. 1). Такий диверсифікації може позаздрити, напевно, будь-яка країна Євросоюзу, де необхідність наявності принаймні трьох різних джерел постачання енергоресурсів передбачена директивами ЄС. В Україні її було досягнуто іншим шляхом.

**Щаслива історія
із сумним кінцем**

В останні роки занепокоєння уряду викликає частка імпортного пального, що зростає. Причина — поступовий відхід із власного ринку українських нафтопереробних заводів. У 2010 році зупинився Одеський НПЗ компанії «ЛУКОЙЛ», в 2012-му — один з найбільших заводів країни Лисичанський НПЗ російсько-британської ТНК-ВР. Основну частину часу сто-

**Структура поставок
світлих нафтопродуктів в Україну
за 8 місяців 2012 року, тис. тонн**

За даними Держстату

ять Дрогобицький і Надвірнянський заводи, що належать групі «Приват». Контрольована нею ж кременчуцька «Укртатнафта» працює в кращому разі на 30% потужності. Зрив програм модернізації та непередбачувані правила гри — ось основні чинники трагічного кінця історії, яка так «сонячно» починалася в кінці 1990-х із приватизації НПЗ.

З найяскравіших прикладів — доля Кременчуцького й Одеського НПЗ. «Укртатнафта» позбулася постачання сировини з Росії після недружньої зміни менеджменту в 2007 році, внаслідок чого підприємство залишив його найбільший акціонер в особі російської «Татнафти». Через застарілі технології та витратну логістику альтернативну азербайджанську нафту не постачають уже понад рік. У свою чергу Одеський НПЗ стоїть через брак трубопроводного постачання нафти, хоч жодного із двох проведених на завод нафтопроводів — Придніпровський і Одеса — Броди — нині не використовують.

У власника НПЗ є нафта, але Україна не дає її прокачати на завод. Чому? Відповіді немає вже другий рік. Не працюють трубопроводи, простояє завод, звільнено людей.

Загальна біда всіх українських підприємств поля-

гає у відсутності інвестицій у модернізацію. Глибина переробки залишається на середньому рівні 65%, тоді як у Європі нижче 85% уже не знайдеш. Найбільш показове порівняння із сусідньою Білоруссю. У будівництво нових технологічних установок тільки в Мозирський НПЗ (у республіці є ще завод у Новополоцьку) за останні 11 років вкладено \$800 млн, що в 160 (!) разів більше, ніж в «Укртатнафту» (там було запущено в дію єдину установку в 2001-му). Чи варто після цього дивуватися, що віднедавна з Мозиря в Україну йде бензин і дизпальне виключно стандарту Євро-5, тоді як із Кременчука — в кращому разі Євро-4. Це пояснює причину того, чому в білорусів 45% українського ринку, а у кременчуківців — 20%.

Щоправда, багато може пояснити і той чинник, що в Білорусі нафтопереробка залишилася під контролем держави, тоді як Україна розраховувала на приватних інвесторів. Сьогодні можна констатувати, що надії не виправдалися.

**Коли немає
простих рішень**

Проблематика відродження української нафтопереробки звучить в останні роки постійно, проте дієвих і системних меха-

нізмів так і не вироблено. Водночас простежується впевненість деяких чиновників у тому, що цю проблему можна просто розв'язати, буквально клацнувши пальцями. Найпопулярнішим методом вони називають введення мита на імпорт нафтопродуктів, що повинно завантажити українські НПЗ, дати людям робочі місця тощо. Із цим справді важко сперечатися, якби не кілька питань.

По-перше, чим будуть завантажені НПЗ? Власної нафти немає, тому буде імпортна, а якщо точніше — російська. Так, на зміну розгалуженій системі постачання пального з десяти країн знову прийде одна російська нафтова труба, з якої Україна дивом зуміла «злізти».

По-друге, мито — цивілізований і загальноприйнятий механізм допомоги внутрішнім виробникам шляхом підвищення цін на їхню продукцію для поліпшення фінансового становища. Тобто це закономірний підсумок і мета її введення. Мито на імпорт в обговорюваному розмірі 100–130 євро/тонна підвищить вартість пального для споживачів на 1,0–1,3 грн/л. Якщо говоримо про початок 2013 року, коли мита можуть почати діяти, згідно з недавньою заявою міністра енергетики і вугільної промисловості Юрія Бойка про введення бар'єрів з 1 грудня 2012 р., то зростання цін однозначно буде.

Крім того, у першому читанні Верховна Рада вже проголосувала законопро-

ект про індексацію акцизів на нафтопродукти на 9–10%. У роздрібних цінах це ще додасть 20 коп. за літр. Тільки фіскальне навантаження збільшить ціни на бензин і ДП в 2013 році на 1,2–1,5 грн/л або на 11–14% нинішніх цін. А ще такі чинники ризику, як валютний курс і невизначеність із цінами на нафту в світі. Купуватимемо пальне по 14–15 грн за літр?

Повернення до залежності від Росії в нафтовій галузі, зростання цін, зниження якості палива в роздрібній мережі й сумнівні перспективи модернізації НПЗ (ніхто із власників заводів її досі не гарантував). Чи не занадто велика ціна за 10 тисяч робочих місць на трьох українських НПЗ? (Решта навіть із митами вже не запустяться, бо безнадійно застаріли).

Неефективність мит не означає, що потрібно залишити всі спроби вдихнути життя в нафтопереробку. Розв'язання цього завдання вимагає великих і тривалих зусиль, простого шляху тут немає і вже не буде.

Про це свідчить досвід Росії, де розмова «по-хорошому» з власниками НПЗ закінчилася після спровокованої ними торішньої кризи на ринку нафтопродуктів.

Першим завданням є побудова прозорого та конкурентного ринку. Поки що за підсумками 9 місяців 2012 року маємо споживання бензину обсягом 2 780 000 т, тоді як виробники та імпортери поставили на ринок за цей пе-

ріод 2 290 000 т. Різниця — півмільйона тонн, або 18% ринку — це не що інше, як контрабанда і фальсифікат. Проведені інтернет-проектom Autovisio у вересні цього року забори проб пального на АЗС Донецька виявили відхилення за якістю в 13 з 20 випадків. Із таким паливом не зможе конкурувати жоден виробник, від цього не захистить і горезвісне мито. Подолати це зло — фальсифікат і контрабанда — перше завдання уряду. Одне слово, приз за перемогу буде більш ніж гідний, адже акциз і ПДВ з 18% річного ринку бензину за нинішніх ставок становитиме приблизно 2,5 млрд грн.

Модернізація НПЗ — довший і тривалий процес. За попередніми оцінками, перспективні НПЗ у Лисичанську, Кременчуці й Одесі потребують сумарно мінімум \$1,5 млрд інвестицій. Потрібен відповідний законодавчий супровід, стимулю держави і гарантії власників НПЗ. На період робіт можна надати пільги з оподаткування прибутку, відстрочку зі сплати податків при ввезенні спеціалізованого обладнання, яке, як правило, не виробляють в Україні.

Головне завдання, яке слід вирішити для розвитку всіх галузей, — створення інвестиційного клімату. Гроші не надійдуть, якщо держава не може захистити від рейдерів або не створює умов для забезпечення вітчизняних НПЗ нафтою. Тоді й не варто дивуватися, чому стоять заводи.

ДОВІДКОВО

Стан і належність українських НПЗ в 2012 р.

Назва підприємства	Власник	Стан	Причина незавантаженості
Укртатнафта	«Приват»	Завантаження на 30% потужності	Низька ефективність переробки
Нафтохімік Прикарпаття	«Приват»	Не працює через невідповідність продукції стандартам якості	Низька ефективність переробки
Галичина	«Приват»	Не працює через невідповідність продукції, що випускається, стандартам якості	Низька ефективність переробки
ЛИНІК ТНК-ВР	Не працює		Низька ефективність переробки
Херсонський НПЗ	«Континіум»	Не працює через невідповідність продукції, що випускається, стандартам якості	Низька ефективність переробки
Одеський НПЗ ЛУКОЙЛ	Не працює	Бракує трубопроводних маршрутів постачання сировини, низька ефективність переробки	

Після придбання «Роснефтью» ТНК-ВР «ЛИНОС» одужає?

ПЕРСПЕКТИВА. Наприкінці жовтня компанія «Роснефть» заявила про досягнення домовленостей щодо викупу 100% акцій британсько-російського нафтового холдингу ТНК-ВР. Сума угоди — \$61 млрд. У результаті «Роснефть» стане найбільшою публічною нафтовою компанією

планети з річним видобутком нафти понад 200 млн т. Її вже навіть іменують нафтовим «Газпромом». Є підстави вважати, що мега-угода матиме велими позитивні наслідки для України.

ТНК-ВР належить Лисичанський НПЗ «ЛИНОС», що зупинився через низьку рен-

табельність у березні 2012-го. Компанія виставила завод на продаж. До останнього моменту головними претендентами на його купівлю вважали бізнесмена Дмитра Фірташа, групу компаній «Газ України». Цікавилось ним й ПАТ «Концерн Галнафтогаз».

На переконання енергетичних експертів, прихід до управління заводом найбільшої нафтової компанії світу позитивно вплине на відродження заводу, адже, маючи сировину й амбіції щодо зміцнення свого нового статусу, «Роснефть» буде зацікавлена у прискореному його розвитку.

Крім збереження серйозної частки українського ринку, буде підвищено завантаженість підприємства і проведено його модернізацію. Відкриваються нові перспективи у ЛІНОСа ще й завдяки добрій логістиці постачання лисичанського палива у південні регіони Росії, де «Рос-

нефть» володіє широкою оптово-роздрібною мережею і де бракує якісного палива. Загалом прихід «Роснефти» до управління Лисичанським НПЗ ідеальний з точки зору розвитку підприємства і посилення конкуренції на ринку пального України, переконані експерти.

ЕКСКЛЮЗИВ

«Азербайджан зацікавлений
в незалежності й енергобезпеці України»Посол Республіки Азербайджан
Ейнулла МАДАТЛІ

Ще кілька років тому Азербайджан був залежним від постачань російських енергоресурсів. Нині ж країна не просто вирвалася з енергозалежності Російської Федерації, а й допомагає гарантувати енергобезпеку іншим країнам. Про те, як це сталося, про співпрацю Азербайджану й Україні в енергосекторі — наша розмова з Послом Республіки Азербайджан Ейнуллою МАДАТЛІ.

Диверсифікація
вигідна всім

УК Пане Посол, сьогодні, як ніколи раніше, Ваша країна може відіграти ключову роль в енергозалежності України та Європи загалом, реалізуючи проекти з диверсифікації постачань енергоресурсів. Чи не могли б ви озвучити актуальні та цікаві для вашої країни енергопроекти?

— Так, справді, наша країна багата на енергоресурси, а тому відіграє важливу роль у гарантуванні енергобезпеки регіонального і світового масштабу. Та ще зовсім недавно, на початку 1990-х, маючи підтверджені значні запаси газу — 3,45 трлн кубометрів і нафти — 2 млрд тонн, Азербайджан був залежним від Росії і постачань російського газу, який постійно дорожчав, майже так само, як нині Україна. Та нам вдалося вирватись із цієї залежності. П'ять років тому, 2007-го, ми повністю припинили придбання газу з Росії і почали забезпечувати потреби республіки за рахунок власного видобутку, збільшивши його, а з 2010-го почали його туди експортувати через Північний маршрут. Почали з 800 млн кубометрів, у 2012-му збільшили обсяги експорту до 2 млрд м³ і ще плануємо збільшувати.

Як це нам вдалося? Завдяки правильно обраній стратегії. Вона полягає у створенні кількох різних маршрутів транспортування енергоресурсів на регіональні і світові ринки замість єдиного існуючого. Це не лише відповідає національним інтересам країни (через вихід азербайджанських продуктів на світові ринки. — Авт.), а й інтересам споживачів нафтогазових ресурсів і ЄС загалом (нижчі ціни і гарантовані постачання. — Авт.). Ми почали з диверсифікації маршрутів постачання нафти. Відтак, у 1997-му до єдиного нафтопроводу Баку—Новоросійськ (Північний маршрут) додався ще один — Баку—Супса (початок Південного енергетичного коридору). По ньому Азербайджан експортував свої нафтові ресур-

си на світові ринки під маркою «Азері лайт» із Каспійського моря через Чорне море. В 2006-му в рамках «Контракту століття» був запущений потужніший нафтопровід імені Гейдара Алієва Баку—Тбілісі—Джейхан (транспортування з Каспію у Середземне море). Нафту транспортують і залізницею з Баку до Чорного моря. За цим маршрутом, крім азербайджанської нафти, експортують ще й сусідську — туркменську і казахську.

З транспортуванням газу аналогічна ситуація. Після здачі в експлуатацію газопроводу Баку—Супса розпочалося будівництво Північнокавказького, або, як його ще називають, Баку—Тбілісі—Ерзурум. Його зводили, насамперед, для забезпечення газом Грузії і Туреччини, а також частково Греції та Італії. Ми постачаємо природний газ до Туреччини за \$282 за тисячу кубометрів.

З появою нових родовищ — Умід, Абшерон, Шахденіз-2, Бабек та інших (поетапне відкриття яких розпочнеться вже 2017 року з другої фази Шахденіз-2. — Авт.) виникла потреба в розширенні шляхів постачання газу. І, як ви слушно помітили, Азербайджан з кожним роком відіграє одну з ключових ролей в енергозалежності України, Грузії, Туреччини та інших країн ЄС.

Нині розглядають кілька перспективних проектів — Набукко-вест, AGRI, Транс-Анатолійський газопровід (TANAP) тощо. Як на мене, TANAP — найперспективніший, найреальніший і найвдаліший із них. 20% його акцій належать турецькій трубопровідній компанії BOTAS і 80% — державній нафтовій компанії Азербайджану SOCAR. Два дні тому парламент Азербайджану ратифікував угоду між Азербайджаном і Туреччиною щодо TANAP, і будівництво розпочнеться в найближчому майбутньому.

УК Нещодавно турецька сторона заявила, що не проти, якщо в проекті TANAP візьме участь Україна, але вирішальний голос нині за Азербайджаном, у якого 80% акцій. Скажіть, які маємо шанси? Яка роль в цьому проекті відводиться нам і на який відсоток розраховувати?

— Газопровід TANAP простягнеться зі сходу на захід Туреччини до кордону з Болгарією чи Грецією і стане основною частиною проекту «Південний газовий коридор». Очікуємо, що всі технічні питання, зокрема щодо остаточного маршруту по ньому, вирішать уже цього року. Як заявив президент SOCAR, усе за-

лежатиме від тарифів за транзит і від цін на газ у цьому регіоні. Планується, що цим трубопроводом транспортуватимуть газ із різних джерел (насамперед, з азербайджанського газоконденсатного родовища Шахденіз на Каспії, а також з Туркменістану) на європейський ринок. Коли він буде готовий до експлуатації, Азербайджан зможе постачати до 16 млрд кубометрів: 6 млрд Туреччині і 10 млрд — іншим країнам ЄС. Планується інвестувати в TANAP 7 млрд доларів і завершити будівництво до кінця 2017 року, якраз тоді, коли розпочнеться розробка Шахденіз-2. До 2026 року пропускну здатність газопроводу можна розширити до 31 млрд м³.

Щодо участі України в цьому проекті, то ми будемо лише раді. Я, на жаль, не можу сказати, на скільки відсотків може розраховувати Україна, та про інші деталі. Бо це технічне питання, яке вирішується на експертному рівні. Можу сказати лише одне: це дуже перспективний проект, і для України, яка є одним із потенційних покупців газу через TANAP, має великі технічні можливості, логічно було б взяти у ньому участь. До того ж в Україні є вже готова інфраструкту-

Можна транспортувати в Україну не лише азербайджанський, а й туркменський газ через TANAP (Туреччину — Болгарію — Румунію). Хоча є й інші варіанти. Зокрема, зріджений газ через Чорне море.

ра для прийому газу з TANAP, і особливо не треба буде нічого будувувати. Газ надходитиме у Туреччину, звідти в Болгарію, потім у Румунію і в Україну. Висока політична воля президентів наших країн, а так само регулярні зустрічі та консультації міністрів енергетики сприяють втіленню участі України в цьому проекті в реальність. Зрозуміло, при цьому враховуватимуться всі інтереси: комерційні, економічні, національні тощо.

Нещодавно SOCAR заявила, що готова надати третім сторонам участь у проекті за рахунок своєї частки. Про намір придбати акції вже заявили компанії BP, Statoil і Total. У цьому процесі може взяти участь й Україна, якщо, звісно, захоче. Ми цьому будемо лише раді, бо Азербайджан зацікавлений в незалежності й енергобезпеці України.

УК Чи братиме участь Ваша держава у будівництві Транскаспійського газопроводу в обхід Росії і постачань судами зрідженого та скрапленого газу в Болгарію і Румунію?

— Проект, звісно, цікавий, але він не наш. Ми не зможемо забезпечити Набукко потрібною кількістю газу. На ринку є наші покупці і зобов'язання, які ми виконуємо. Набукко стане вигідним, лише коли туди включаться країни з великими запасами газу — Туркменістан, Казахстан, Іран — і якщо Європа гарантуватиме, що купуватиме цей газ. До того ж, постійно виникають питання щодо його фінансування. Наразі триває переговорний процес між Азербайджаном, Туркменістаном і Євросоюзом за проектом Транскаспійського газопроводу. Гадаю, цей проект з

ДОСЬЄ «УК»

Ейнулла МАДАТЛІ. Народився 1954 року в Шахбузькому районі Нахічеванської Автономної Республіки Азербайджану. 1981-го закінчив аспірантуру Інституту філософії та права Академії наук Азербайджану. Кандидат філософських наук, доцент. До 1996 року працював у різних державних, науково-освітніх установах, був завідувачем кафедри, проректором, начальником відділу зовнішніх зв'язків. У 1991–1995 рр. — депутат Верховної Ради Нахічеванської АР. У 1996–2001 рр. — радник Посольства Азербайджану в Ірані. У 2001–2002 рр. — радник МЗС Азербайджанської Республіки. 2002-го — Посол Азербайджану в Пакистані, 2005-го — займає аналогічну посаду в Афганістані (з резиденцією в Ісламабаді). З 2010 року — Посол Азербайджанської Республіки в Україні. Одружений, має трьох дітей і онуків.

транспортування каспійських і середньоазійських енергоресурсів має хорошу перспективу. Тим більше, що частина цих необхідних інфраструктур в азербайджанському і туркменському секторах Каспію вже є і функціонують. Залишається тільки об'єднати їх. Упевнений, що цей проект здійсниться.

УК Коли розпочнеться постачання азербайджанського газу в Україну? І участь в яких вітчизняних енергопроектах, на ваш погляд, цікаво буде брати іншим країнам?

— В Україну постачатимемо газ із Шахденіз-2, орієнтовно з кінця 2017 року, як це передбачено підписаним меморандумом між

чення споживання природного газу (уже цього року воно скоротилося майже удвічі порівняно з 2011-м. — Авт.) тощо. Тож Україна має добрі можливості виходу з енергозалежності. Ще одна її конкурентна перевага — найбільше сховище газу у світі, розраховане на 17 млрд кубометрів, тоді як наше лише на 2–3 млрд. Гадаю, цим Україна дуже приваблива для Заходу. Тим більше, що воно розташоване поряд із європейським ринком. Це надає країні спеціального статусу і додаткові можливості. Все це дуже важливо для енергобезпеки України.

УК Чи працюватиме Азербайджан над розробкою шельфу Чорного моря?

— Чорне море таїть у собі чимало багатств. Треба лише розкрити і виявити їх. Цього можна досягти за допомогою сучасних технічних можливостей. Нещодавно читав, що нарешті в Україну доставлені із Сингапуру дві великі сучасні установки для буріння і ваша країна починає роботу на шельфі Чорного моря. Ми маємо величезний досвід і обладнання для буріння на великій глибині, і якщо пропозиції будуть, то Азербайджан всіляко допоможе Україні в цьому. До речі, нещодавно розробку свого шельфу в Середземному морі в родовищі Шемен Азербайджан довірив Ізраїлю, яку здійснюватиме Caspian Drilling Company (дочка SOCAR). Переконали, що в Чорному морі ще знайдуть чималі запаси нафти. Значні обсяги видобутку можуть дати й реставраційні роботи і поліпшення існуючих родовищ.

УК Нещодавно SOCAR розглядала можливість будівництва нафтопереробного заводу (НПЗ) в Україні або придбання Лисичанського. На чому зупинилися і чому?

— Ми вже почали будувати торік величезний НПЗ у Джейхані (Туреччина) і плануємо побудувати ще один — у Киргизстані. В Україні це питання конкретно не ставлять, у всякому разі на офіційному рівні. SOCAR має міні-термінали в 5–6 різних містах України, які забезпечують потребу в бензині 31 діючої заправки. Наступного року їх кількість зросте удвічі. Та поки що SOCAR забезпечує їх нафтопродуктами з Фінляндії, Прибалтики, європейських ринків. Після завершення будівництва НПЗ у Туреччині, можливо, й буде доцільно завозити азербайджанські нафтопродукти в Україну. Щодо придбання Лисичанського НПЗ, то тут питання ще не вирішене. І, наскільки я знаю, конкретних офіційних пропозицій в Азербайджан з цього приводу ще не надходило.

Галина ІЩЕНКО,
«Урядовий кур'єр»

ДОВІДКА «УК»

Азербайджан виробляє 29 млрд м³ газу, 12 з яких споживає на внутрішньому ринку, решту експортує.

ПОДАТКИ

Ренту з'єднали із платою за надра

НОВАЦІЇ. «УК» дослідив, чи стане цей податок для компаній, які видобувають вуглеводні, таким страшним, як його малюють

Оксана МАЛОЛЄТКОВА,
«Урядовий кур'єр»

Знаступного року видобувні компанії платитимуть податки по-новому. Відповідно до змін, внесених у Податковий кодекс у 2012-му, норми розділу Х «Рентна плата за нафту, природний газ і газовий конденсат» втратять силу, тож єдиним ресурсним платежем буде плата за надра. Водночас плату за видобування нафти й газового конденсату збільшено. Її потрібно буде вираховувати за спеціально розробленою таблицею коригуючих до податкових ставок коефіцієнтів.

Зміни потрібні

Як уточнив «УК» директор департаменту податкової та митної політики Мінфіну Микола Чмерук, новий порядок оподаткування нафти, природного газу і газового конденсату, що видобувають в Україні, набуває чинності на підставі законів від 24.05.2012р. № 4834 та від 05.07.2012р. № 5083. Замість ренти підприємствам, які видобувають вуглеводні, нараховуватимуть плату за користування надрами в розмірі, що відповідає об'єднаним ставкам ренти та плати. Ставки плати за надра, які на сьогодні встановлено в абсолютних показниках, замінять на відсоткові ставки від вартості видобутих корисних копалин. При цьому здійснено диференціацію ставок залежно від глибини залягання таких копалин.

Скорочення кількості податків відбувається в рамках подальшого вдосконалення відповідного законодавства, наголосив міністр фінансів Юрій Колобов під час нещодавньої міжнародної конференції, де бізнес і влада обговорювали напрямки розвитку підприємництва та правового поля у цій сфері. І те, що ренту з'єднали із платою за надра, сприятиме формуванню єдиного підходу до системи платежів за видобування корисних копалин, наголосив міністр. А загалом у Податковому кодексі (далі — ПК) значно поменшало зборів: із 43 залишилося 23. У наступному році їх стане ще менше, зокрема й завдяки трансформації ренти.

Уже два роки країна працює за новим ПК, і за цей час до нього внесено майже 30 змін, нагадав голова парламентського Комітету з питань фінансів, банківської діяльності, податкової та митної політики Юрій Хомутиннік. Багато це чи мало — питання риторичне, але до ухвалення самого кодексу закони коригували в де-

Ілюстрація з сайту toposprada.ru

У підвищенні зборів вбачається перерозподіл ринку вуглеводнів?

сять разів частіше, бо податкове поле було повністю розбалансоване. Чинними були три десятки документів, і щотижня в парламенті реєстрували 2–4 проекти, які вносили поправки до чинних тоді законів. Щодо тих змін, яких зазнав ПК за два роки, то без них однозначно важко було б рухатися далі у сфері оподаткування, переконаний він.

Політика має бути лояльною

Потребу з'єднання ренти із платою за надра законотворці пояснювали тим, що нинішня система оподаткування господарської діяльності у країні, пов'язана з експлуатацією надр, характеризується низькою фіскальною та регуляторною ефективністю. Бізнес завжди негативно сприймає нововведення зі збільшення податкового навантаження через зменшення фінансового ресурсу для розвитку виробництва. Для добувних компаній це означає уповільнення роботи з буріння нових свердловин, оновлення основних фондів, ремонту старих виснажених родовищ.

Стартував період активної розробки вітчизняних вуглеводневих родовищ за участю закордонного інвестора, наголошує президент Асоціації «Газові трейдери України» Роман Сторожев. Тож нині важливо зберегти баланс інтересів держави та інвесторів. Це стосується як правил видачі спеціальних дозволів на використання надр, регулювання виконання інвестиційних програм, так і плати за самі надра. Податкові збори з цих компаній можуть стати реальним

джерелом наповнення державної скарбниці. Водночас лояльна фіскальна політика сприятиме прискоренню розробки родовищ і забезпеченню України власним газом у найближчі 3–5 років, вважають експерти.

За оцінками аналітиків, наша країна має високий потенціал для досягнення енергонеалежності через планомірне наращування мінерально-сировинної бази. Це прописано й у відповідній загальнодержавній програмі, розрахованій на період до 2030 року. Першими кроками в цьому напрямку названо активізацію геологічного вивчення акваторій Чорного та Азовського морів, перспективних ділянок видобутку нетрадиційного газу, зокрема метану вугільних родовищ, сланцевого газу, розробку значних запасів бурого та кам'яного вугілля.

Обрали стабільність

Багаторічні переговори з Росією про зниження ціни на газ не дали бажаного ефекту, тому нині необхідно шукати нові можливості для забезпечення України вуглеводнями. Наша сфера видобутку нафти й газу однозначно цікава для таких потужних світових велетів, як Shell, Eni, ExxonMobil, Chevron, Petron. Це засвідчують аукціони, проведені Державною службою геології та надр. До розробки Скіфського родовища на Чорноморському шельфі допущено групу інвесторів в складі ExxonMobil, Shell і Petron. Вони взяли на себе всі фінансові зобов'язання, тоді як внесок національної компанії «На-

дра України» — надання технічної документації щодо шельфу.

Крім того, Shell і Chevron розробляють інші родовища сланцевого газу. Зокрема, надії на нові кубометри зміцнила звістка про старт буріння першої свердловини Shell у Харківській області. Нагадаємо, торік компанія підписала угоду на шість ліцензійних ділянок. Свердловина Біляєвська-400 передбачає видобуток газу із сланців. Його ресурси в Україні, за даними держслужби геології та надр, становлять майже 32 трильйони кубометрів.

На тлі активної роботи іноземних компаній ідею нарощування видобування вуглеводнів підтримали і державні компанії. ДК «Чорноморнафтогаз» закупила дві бурові вишки, які працюватимуть на Одеському та Безіменному родовищах, і будує платформи для них. Також «Чорноморнафтогаз» розробляє на шельфі 3 газоконденсатних родовища, 6 газових і одне нафтове. Потужні бурові установки працювати-

муть на морських родовищах. Перші результати промислового видобутку вуглеводнів можна буде оцінити через 2–3 роки.

Відкритий розподіл вуглеводневої продукції як на суші, так і на шельфі, по-перше, підкреслює прагнення нашої держави до енергетичної безпеки шляхом залучення масштабних інвестицій, по-друге, посилює впевненість інвесторів у майбутній реалізації проектів. До речі, за умовами аукціонів, мінімальний обсяг інвестицій, які вкладатимуть переможці в геологорозвідувальні роботи на кожній ділянці, становить 1,3–1,6 млрд грн. А на етапі промислової розробки, як повідомляється на офіційному сайті Держслужби геології та надр, ці суми коливатимуться в межах 25–30 млрд грн.

Україна має зважено підходити до всіх змін у сфері правового поля, зокрема податкового. Щоб наші і закордонні інвестори спокійно реалізовували такі важливі для держави масштабні промислові проекти.

КОМЕНТАРІ

Володимир САПРИКІН,
незалежний експерт:

— Вітчизняні й закордонні компанії фінансово не постраждають від трансформації ренти у плату за надра. Цей податок не такий страшний, як його малюють. Його розмір не такий значний, щоб серйозно бити по інтересах платників. Адже ціни на нафту і газ залишатимуться значними. Варто пам'ятати й інше. Коли державі бракує коштів, зазвичай, і підвищують податки на золото, тютюн, алкоголь, на видобуток нафти, газу. Тобто в цьому переліку завжди є компанії, які видобувають вуглеводні.

Юрій КОРОЛЬЧУК,
експерт Інституту енергетичних досліджень:

— Справді, нині Україна змушена шукати додаткові джерела бюджетних надходжень. І плата за надра — один із варіантів. Вона повинна бути більшою, адже протягом останнього десятиліття, коли рента на вуглеводні зростала повільно, ціни на нафту і газ підскочили істотно. Це світова тенденція. Об'єктивно прибуток приватних видобувних компаній примножується, тож вони не постраждають від такої податкової новації. Відомо, що приватні компанії видобувають газ за тією ціною, що й державні, а продають його промисловості в рази дорожче.

А ось для державних компаній новий податок стане значним навантаженням, бо вони видобувають газ для потреб населення. Реалізують його за цінами, встановленими офіційно. Тобто із продажу газу вони фактично виходять на нуль. Але всі витрати (зарплата, геологорозвідка, буріння нових свердловин тощо), які зростають, держава бере на себе. І недоотримуватиме вона доходів, доки газ для потреб громадян не подорожає, що обов'язково станеться. МВФ на цьому постійно наголошує, хоч останнім часом і пішов на поступки, дозволивши підняти ціну на 20% протягом двох наступних років.

І ще одне. У підвищенні плати за надра простежується можливість перерозподілу вітчизняного ринку вуглеводнів. Триває перетягування каната щодо виділення ліцензій на розвідку нових родовищ, тобто фактично щодо отримання компаніями ліцензій на ведення діяльності в цій сфері.

Інвестиційний клімат поліпшується

Ксенія ТАБАЧЕНКО
для «Урядового кур'єра»

ДОСЛІДЖЕННЯ. Вітчизняні та іноземні компанії більше не вважають фіскальну систему основною перешкодою для ефективного ведення бізнесу та інвестування коштів у перспективні галузі.

Українська енергетика, за оцінкою економічних експертів, стоїть другою в списку галузей найбільш цікавих з точки зору інвестування. Вона поступається місцем лише сільському господарству з його величезним потенціалом для розвитку.

Зарубіжні й вітчизняні інвестори нині активно розробляють українські родовища нафти й газу. Є бажання вкладати кошти й у розвиток альтернативної енергетики. Так, ще два роки тому в нашій державі не було жодної сонячної електростанції, а тепер австрійці будують цілий сонячний парк у Криму, який, на думку фахівців, буде одним із найбільших не лише в Європі, а й у світі. До кінця 2013-го тут освоють понад 2 млрд євро.

Вітчизняні гроші теж ідуть у сонячну енергетику. Дві електростанції вже зведені у Вінницькій (на будівництво пішло 60 млн грн) і Черка-

ській областях (про це вже писав «УК». — Авт.).

Тобто інвестиційний клімат у нашій країні поліпшується. Це підтверджують і висновки дослідження індексу інвестиційної активності України за підсумками третього кварталу цього року. Його провела соціологічна компанія Research & Branding Group за ініціативи Державної податкової служби.

За повідомленням прес-служби ДПС, у дослідженні (в опитуванні брали участь понад 250 керівників українських, американських та європейських компаній-інвесторів) йдеться про те, що представники вітчизняного

та іноземного бізнесу, які працюють у нас, демонструють «обережний оптимізм». Однак вони більше не вважають податкову систему основною перешкодою на шляху до покращення інвестиційного клімату. Порівняно з першим кварталом 2012 року вищезазначений індекс зріс на 0,2 пункта і становить 4,43 бала з 10 можливих.

Тож у III кварталі інвестори відзначили зменшення негативного впливу фіскальної політики на ведення бізнесу. Зниження рівня актуальності для підприємців податкових питань вказує на те, що реформа в цій сфері вже приносить плоди, хоча вона поки що не завершена. Водночас керівни-

ки компаній вказують на потребу продовження боротьби з корупцією та реформування судової системи.

До речі, це вже друге дослідження. І якщо під час першого бізнесмени скаржилися, що витрачають занадто багато часу на подачу документації до органів ДПС і на брак належної бази для електронної звітності, то в третьому кварталі активний розвиток податковою службою відповідних сервісів зробив цю проблему неактуальною. Тепер від реформи податкової системи інвестори очікують подальшого зниження кількості платежів та спрощення алгоритмів обчислення та адміністрування податків.

ЖКГ

Про загрозу вибуху попередить SMS

БЕЗПЕКА. Нова автоматизована система виявить просочування блакитного палива і допоможе запобігти катастрофі

Людмила **МАКЕЙ**
для «Урядового кур'єра»

В Україні час від часу ви-никають вибухи газу в житлових помешканнях. Нещодавно таке нещастя спіткало будинок у Херсоні. Обійшлося, на щастя, без значних жертв (постраждала одна жінка). Та цей випадок на тлі не таких уже й далеких подій у Дніпропетровську, Харкові, Ужгороді, Чернівцях, Одесі, де гинули люди, а десятки родин залишилися без житла, наштовхує на невтішні висновки про занадто високу ціну за блага цивілізації. Експерти кажуть, що у більшості випадків нещастя сталося через витікання газу, яке вчасно ніхто не помітив.

Небезпека у несподіваних місцях

На жаль, нині більшість будинків житлового фонду, підключених до газопостачання, не обладнані системами контролю. Тож ніхто не може гарантувати, що у висотних будівлях, зведених і газифікованих ще за часів СРСР, не зносилися труби або крани внутрішніх газових комунікацій чи приладів.

— Несанкціоноване просочування газу може статися будь-якої миті в найбільш вразливих місцях, — каже начальник Кіровоградського експертно-технічного центру Держгірпромнагляду України Сергій Ткаченко. — Окрім пробкових кранів на вводах, сходових клітках та в інших газових приладах, дуже вразливими з роками стають газопроводи у футлярах між перекриттями, всілякі різьбові з'єднання в місцях встановлення замкових пристроїв. Тепер, коли люди почали масово

Такий сигнал по мобільному врятує не одне життя

відключатися від централізованого теплопостачання і встановлювати вдома автономне опалення, зростає навантаження на систему, отже, швидше зношуються її елементи. До старих проблем газових комунікацій додаються нові, й вони можуть дати про себе знати будь-якої миті.

На жаль, організації, в чийй юрисдикції перебувають будинки разом з інженерними комунікаціями, не можуть утримувати їх у належному стані. ЖЕКи, КРЕПи та інші власники, які експлуатують газові прилади, серйозно не займаються цим питанням через брак коштів чи інші причини. Хто з нас може згадати, скільки разів у його квартирі за останні десять років побували представники комунальних чи газових служб із перевіркою або плановим

ремонтом системи газопостачання?

У проблеми з контролем за безпечними умовами експлуатації газових мереж і газових приладів з'явилася ще одна складова. Більшість мешканців багатопверхівок замінили старі дерев'яні вікна на пластикові, де фрамуги зачинаються зсередини приміщень назовні й під час витікання газу із порушеною вентиляцією наслідки можуть бути просто фатальними. Отже, небезпека може чатувати в цілком несподіваному місці.

Ціна питання

Вихід є, стверджує Сергій Ткаченко. І це коштує набагато дешевше, ніж ліквідація наслідків вибуху.

— Давно вивчаю проблеми, пов'язані з безпечним

використанням газу в побуті, — пояснює Сергій Петрович. — Маючи досвід роботи в різних організаціях — від облгазу до проектного інституту й системи держнагляду, — брав участь у розслідуванні й технічній експертизі причин багатьох нещасних випадків. Тож маю власне бачення проблеми і переконаний, це допоможе людям

До речі. Лише за останні три тижні згадки про вибухи побутового газу у Севастополі, Києві, Львові, Херсоні, на Вінниччині тощо з'являлися у ЗМІ. На щастя, обійшлося без загиблих, але у більшості випадків люди такі постраждали від вогню: хтось зазнав опіків, а хтось втратив майно. Такі надзвичайні ситуації стаються і через витік газу або несправність газового обладнання, і через спроби людей власноруч його відремонтувати, або ж через забудькуватість (увімкнув плиту і пішов з дому). Трапляються й випадки, коли за допомогою газу намагаються покінчити з життям. 20 листопада така ситуація трапилася у Сарнах, але сусіди завадили вибуху. Відчувши сильну загазованість у під'їзді, во-

відвернути трагедію. Ноухау полягає в тому, що загрозу можна приборкати. Точніше, встановити над нею контроль у приміщеннях, де є газопроводи або газові прилади. Технічні пристрої (датчики) фіксуватимуть концентрацію газу в повітрі, і якщо вона перевищуватиме допустимі норми, автоматично відімкнуть його подачу. Од-

ни зателефонували до **служби порятунку МНС за телефонним номером 101.**

За словами фахівців МНС, це перше, що має зробити людина. Потім слід виявити місце і джерело витіку газу, попередити про небезпеку сусідів і диспетчера ГРЕП, який має вимкнути ліфт у під'їзді. Не слід також користуватися електричними дзвінками і відкритим вогнем. Натомість треба розкрити вікна і двері у під'їзді, евакуйовувати людей на вулицю.

У разі, якщо вибух таки стався, слід викликати, крім аварійки, ще й пожежну охорону, міліцію і «швидку». Рятувати, якщо можливо, з під уламків сусідів, але бути гранично обережними: вибухи можуть повторитися.

Черкаси модернізують теплоенергетику за кошти ЄБРР

Владислав **КИРЕЙ**,
«Урядовий кур'єр»

ДИЛЕМА. Кошти на модернізацію міської теплоенергетики міська влада обласного центру планує одержати в ЄБРР. Чи під силу громаді така позика?

На останній сесії міської ради вирішено підготувати проект угоди кредитного фінансування між Європейським банком реконструкції та розвитку, власне радою і комунальним підприємством «Черкаситеплокомуненерго». Місту, яке розвивається, бракує бюджетних коштів. І в тому, що міська влада звертається до позик, нічого дивного немає, адже як інакше прискорити розв'язання назрілих проблем комунального господарства, зокрема модернізації теплоенергетики? Тим паче, що ЄБРР обіцяє довгостроковий кредит та ще й під невеликі відсотки.

— Якщо міркувати з точки зору здорового глузду, то перед тим, як узяти новий величезний кредит, варто переко-натися в ефективності використання попереднього, — за-

уважив Віктор Федорович. — У всякому разі міська влада мала б прозвітувати про це, провести відповідний аудит. І вже за його результатами приймати рішення про нові боргові зобов'язання.

Хочу наголосити: одним з аргументів взяття попереднього кредиту було створення можливості для зменшення тарифів на теплопостачання за рахунок економії витрат, яких вдасться досягти. Отож сьогодні, думаю, доцільно переконатися, що вкладені кошти реально позначаються на комунальних тарифах для населення: модернізація комунального господарства заради самої модернізації просто недоцільна, вона повинна давати нові можливості, економію.

Із понад 14 мільйонів євро одержаного кредиту близько трьох мільйонів євро пішло на його обслуговування —

оцінки, консультації, податки тощо. Сьогодні ж пропонується взяти ще 13,5 мільйона євро нової позики, і не існує жодних обґрунтувань, на що буде витрачено ці кошти, хоч і визначена цілком конкретна сума. Тобто на сьогодні депутати не бачили конкретних розрахунків, прорахунків ефекту, техніко-економічних обґрунтувань саме такої суми.

Та уже через три роки після взяття цього кредиту місто буде змушене почати його гасити, сплачуючи щороку 13,5 мільйона гривень. Це попри те, що воно вже сплачує один кредит. Слід зауважити, що бюджет міста сьогодні — це кошторис банкрута. Бракує коштів зокрема на зарплати бюджетникам: аби виплатити зароблене лише медикам, до кінця року не вистачає 12 мільйонів гривень. Тож аби збалансувати

витрати і доходи, бюджет розвитку міста необхідно зменшити хоча б на 20 мільйонів гривень.

— Є ще один цікавий момент, який насторожує експертів, — продовжує депутат. — Усі спірні питання за угодою пропонується врегулювати за законодавством Англії — країни, де розташовано офіс ЄБРР. Хоч уже багато років усі великі українські підприємства у своїх міжнародних контрактах зазначають, що спірні питання буде врегульовано через Арбітражний суд при Торгово-промисловій палаті України. Це наштовхує на думки про ризики у забезпеченні прозорості використання цього кредиту. Адже сумнівно, що хтось їхатиме до Англії з'ясовувати проблемні питання, що можуть виникнути під час виконання кредитної угоди і реалізації кредиту.

Як зауважують й інші депутати, на жаль, таке глобальне питання розвитку міста, як взяття нового кредиту, попередньо не розглядали на профільних комісіях міської ради. Його обговорили лише кілька комісій, які були далеко не в повному складі, проте це не завадило депутатам спокійно проголосувати «за», хоч далеко не всі мали змогу попередньо навіть ознайомитися з проектом рішення.

Віктор Білоусов та інші депутати висловили на сесії міської ради свої застереження і сподіваються, що їх візьмуть до уваги. Багато хто наголошує, що легковажне ставлення до подібних фінансових операцій просто неприпустиме, адже в разі тих чи інших непередбачуваних обставин ризикує громада — чимале місто з його людьми, інтересами, надіями та перспективами.

ГІДРОЕНЕРГЕТИКА

Проти громади не попреш

СИТУАЦІЯ. Великомасштабне зведення малих ГЕС у Карпатах наштавхується на протидію

Василь БЕДЗІР,
«Урядовий кур'єр»

Про розвиток малої гідроенергетики в Закарпатті «Урядовий кур'єр» за останні півроку писав уже двічі («Чи будуть у Карпатах міні-ГЕС?» (9 червня), «Жоден кіловат не може бути зайвим» (26 липня).

Потреба в електроенергії з альтернативних джерел наростає, як і цікавість громадськості до малих ГЕС. Та сприйняття цих перспектив далеко не однако-ве: від палкого схвалення до повного заперечення.

У краї за Карпатами ініціативу перехопили ті, хто критично ставиться до пришвидшених темпів розвитку малої гідроенергетики. «Опозиціонери» вважають такий розвиток загрозою для українських Карпат, шляхом до руйнування природних екосистем, що матиме украй згубні наслідки.

Депутати
вляпалися
в «Схему»

У Міжнародний день річок, 14 березня, лідери кількох організацій створили Форум екологічного порятунку Закарпаття. В ухваленій резолюції просили обласну раду переглянути прийняте нею рішення щодо використання водних ресурсів області.

Не дочекавшись реакції, Олег Лукша, Володимир Феськов, Валентин Волошин, Оксана Станкевич стали діяти. Вони опротестували в суді рішення облради від 4 листопада 2011 року №310 «Про затвердження локальних та обласної схем розташування малих гідроелектростанцій». У ньому йшлося про можливість будівництва на річках області до 360 об'єктів малої гідроенергетики. Позивачі вважають, що рада ухвалила рішення з грубими порушеннями кількох законів, внісши питання без додатків безпосередньо в день голосування. Тому громадськість не мала змоги ознайомитися із проектом, а депутати достеменно навіть не знали, за що голосують.

Громадські активісти, які виступили проти рішення обласної ради з її «проектом-360»

— Проект рішення був на півтори сторінки, його винесли для голосування від імені лише одного депутата, — сказав Олег Лукша, директор Міжнародного інституту людини і глобалістики «Ноосфера». — Питання можливого спорудження ГЕС не вивчали гідроенергетики, будівельники, екологи тощо. Тож обласна рада грубо порушила Закон «Про регулювання містобудівної діяльності» і кілька інших.

Відштавхуючись від загальнообласної схеми, рішення про розміщення малих ГЕС стали приймати і ради нижчого рівня. Так, 16 березня 2012-го Рахівська райрада дозволила будівництво 12 гідроестанцій. Депутати дали добро на звернення п'яти приватних підприємств, але водночас жодного слова — про погодження своїх рішень із сільськими громадами. Рада посилася на «схему планування території району», яку лише розробляють.

Схожими діями відзначилася і Великоберезнянська райрада, дозволивши будівництво гідроестанції на річці Лютянка у селі Черноголо-ва. Зробила це без необхідної містобудівної документації, аналізу впливу на довкілля, врахування громадських інтересів. Якщо плани втілять у життя, то, на думку природоохоронців, мальовнича гірська річка буде

втрачена для відпочинку, зникне риба і загине природна краса ландшафтів.

Позивачів
підтримало
міністерство

Протиправне рішення обласної ради провокує районні, міські та сільські ради до прийняття локальних рішень.

— Усе має відбуватися з точністю до навпаки. Планування територій під забудови повинні розпочинати фахівці різних сфер знизу, а завершувати — рішенням рад вищого рівня, які мають готувати повноважні органи державної виконавчої влади. Такий порядок передбачено у законодавстві. А у Закарпатті схему розташування ГЕС «спустили» згори, що неприпустимо, — сказав інший позивач, заступник директора Ужанського національного природного парку Валентин Волошин.

Ініціаторів позову підтримав Мінрегіон, виступивши в суді третьою стороною. Тож судові рішення було на користь позивачів. Воно скасовує ситуацію, коли кінь опиняється позаду воза, побіжно зобов'язує розробити та затвердити схему планування території Закарпатської області. Вона може включати в себе і схеми розта-

шування малих ГЕС. Але увага: до завершення процесу планування території області ще далеко, розроблений проект документа перебуває лише на стадії державної експертизи.

Закарпатський окружний адміністративний суд дійшов висновку, що відповідач — Закарпатська обласна рада — не довела правомірності свого рішення. Суд постановив: позов громадських активістів задовольнити. Визнано протиправним та скасовано рішення обласної ради щодо затвердження локальних і обласної схем розташування малих ГЕС.

До слова, під час судових засідань локальних схем облрада на вимогу суду так і не надала.

«Ні!» —
підкилимний
торгівлі

Можна і крапку поставити, але... Закарпатська обласна рада подала апеляційну скаргу до Львівського апеляційного суду.

— «Схему малих ГЕС» однозначно слід відкинути, — додає Олег Лукша. — Народившись підкилимно, вона має померти, хоч би як старалися її лобісти. Цим покладено край імовірному каналу корупції, бо місцями розташування гідроестанцій могли просто

торгувати. Це дуже ласий шматок, а ми вірогідність підкилимної торгівлі заблокували. Привабливі й для інших видів бізнесу, ці земельні ділянки могли б стати джерелом наживи. Чому? Бо рішення ухвалював без ретельної експертизи та публічного обговорення, один-єдиний орган — обласна рада.

Твердження ґрунтуються на привабливості цих об'єктів. Відомо, що електроенергія малих ГЕС — альтернативних джерел — продається в чотири рази дорожче за звичайну. Покупець — держава купує її у виробника за «зеленим» тарифом. Спорудження малих ГЕС забезпечує інвесторам тривалий час високі прибутки за рахунок платників податків за порівняно невеликих капіталовкладень.

Із розумом
і совістю

— Правомірність розміщення на річках області 360 малих ГЕС вивчали майже 30 експертів у галузі екології і права, 5 наукових інститутів, — сказала президент регіонального молодіжного екологічного об'єднання «Екосфера» кандидат біологічних наук Оксана Станкевич. — Висновки, викладені на 70 сторінках нашої спільної громадської експертизи,

високо оцінили фахівці Комітету з питань екологічної політики Верховної Ради.

— Варто озирнутися, і побачимо, що попередники не дозволяли собі будувати ГЕС біля самих витоків річок, — додає пані Оксана. — Ще в 60-х роках минулого століття розробляли схеми регулювання і комплексного використання водних ресурсів, але таких вольностей, як нині, собі не дозволяли. А ось ще приклад: збудовані перед Другою світовою війною Оноківська та Ужгородська ГЕС фактично не шкодять довкіллю. Вони розміщені у середній течії Ужа. А ось нинішня практика призводить до зневоднення річок, гідрологічних змін на прилеглих територіях. Не врятує ситуацію й ті водосховища, які пропонують зводити у верхів'ях: характер русел, іхтіофауна в них неминуче зміняться. Уже тепер там, де діють дериваційні станції, бачимо негативні наслідки. Ми не проти малих ГЕС, ідеться про недопущення їх поспішного будівництва в інтересах лише бізнесу.

Важлива є й думка заступника начальника «Закарпатдержрибоохорони» Олега Ополонського: «Усі проекти, які потрапляли на розгляд або погодження, мали у планах побудову дамб і гребель. Наслідком врегулювання річкового стоку стане перекриття міграційних шляхів до нерестилищ. Як підсумок — часткова або повна втрата біорізноманіття іхтіофауни природної водойми. Малі ГЕС у гірських районах мають працювати лише в режимі природного стоку. Адже при цьому максимально дотримуються природоохоронні норми, передбачені чинним законодавством. Стаття 11 Закону «Про Червону книгу України» визначає, що акваторія гірських ділянок річок має особливе природоохоронне значення, а їхнє господарське використання має бути обмежено в інтересах збереження середовища існування рідкісних та зникаючих видів риб. Відповідно жодні дериваційні водоводи, якими переповнена схема, є неприйнятними».

Харківські турбіни працюватимуть у Мексиці

Світлана ГАЛАУР,
«Урядовий кур'єр»

КОНТРАКТ. Найвищу у світі гідроелектростанцію Ла Йеска, виробництво електроенергії на якій забезпечать дві турбіни «Турбоатома» загальною потужністю 750 мегават, запущено в Мексиці. Пуск першої турбіни вже відбувся. Про це «УК» повідомила прес-секретар підприємства Оксана Шукіна.

Контракт на виготовлення обладнання підписаний, за словами Оксани Шукіної, у березні 2008-го. За ним, для ГЕС Ла Йеска завод виготовив і поставив дві радіально-осьові гідротурбіни одиничною потужністю 380 МВт з діаметром робочого коле-

са 5,3 м і вбудованими кільцевими затворами. Замовником обладнання виступила російська компанія «Силові машини», яка стала переможцем тендера на будівництво ГЕС у 2007-му. До обов'язків «Турбоатома» увійшли також шеф-монтаж, пусконаладжувальні роботи і натурні випробування. Щодо поставки обладнання на станцію, то вона розпочала-

ДОВІДКА «УК»

ГЕС Ла Йеска — гідроелектростанція підземного типу. Одна з найвищих у світі, із насипною греблею 208,5 м, розташована на мексиканській річці Ріо-Гранде в штаті Наяріт. Там (спеціально під два гідроагрегати) в скелях вирито котлован завдовжки приблизно 250 м, завширшки — 5,5 м і висотою майже 30 м. Ця ГЕС вироблятиме 3,48% електроенергії в країні.

ГЕС Ла Йеска з харківськими турбінами заховалася серед скель

АЛЬТЕРНАТИВА

Сонячна енергетика
освоює південні степи

Фото з сайту sdelanounas.in.ua

РЕАЛЬНІСТЬ. Кримські гелеоелектростанції перевершили аналогічні інсталяції в країнах Європейського Союзу

Людмила ШЕКУН,
«Урядовий кур'єр»

Протягом 2011 року Україна стала центром уваги світової громадськості в зв'язку з реалізацією великомасштабних проектів у сфері поновлюваної енергетики, що дало змогу суттєво зменшити енергодефіцитність півдня країни. Особливо актуально це для Криму, оскільки багато електроенергії транспортують із Запорізької АЕС з величезними втратами. Нині тут побудовано вже чотири сонячні електростанції загальною потужністю 227 МВт, якої достатньо для забезпечення електроенергією майже 61 тисячі домогосподарств.

Щоб дізнатися, як працює і обслуговується це диво наукового прогресу, кореспондент «УК» вирушив до Сакського району, де розташована сонячна електростанція «Охотніково» потужністю 80 МВт, девелопером якої виступила компанія «Актив Солар». А провести для нас екскурсію люб'язно погодився проектний менеджер компанії з будівництва Олександр Симоненко.

Занедбане може
бути корисним

Земельну ділянку під сонячні інсталяції обирали за простим принципом: непридатна для використання в сільському господарстві. «Станція побудована в закинутому кар'єрі з видобутку вапняку, що використовувався як сміттєзвалище, чим завдавали шкоди сусідньому селу, — розпочав нашу розмову Олександр Симоненко. — Тепер на цьому місці розташована екологічно чиста електростанція». Він також розповів, що будівництво енерговелоулетня, до якого залучили 500

ПРЯМА МОВА

Михайло ЧЕРЕВКО,
генеральний директор українського
представництва «Актив Солар»:

— Україна має величезний потенціал для розвитку сонячної енергетики, особливо в південних областях, зокрема в Криму. Тут хороша сонячна активність, більша, ніж у Німеччині, що є світовим лідером сонячних інсталяцій. Наприклад, у 2011-му в Німеччині побудовано приблизно 7,4 ГВт сонячних потужностей, а відсоток енергії з відновлювальних джерел (сонце, вітер, біомаса тощо) в енергобалансі країни становить понад 20, тоді як в Україні — лише 1.

працівників, розпочали і закінчили у 2011 році. Тоді ж і запустили в експлуатацію. Застосовували матеріали та обладнання іноземного й українського виробництва. За розмовами дісталися до станції. Поки нас прискільки охороною. Олександр відразу заперечив, що паркан не під струмом, а станцію вже обслуговували місцеві зайці й куріпки, які рятуються тут під час полювання в місцевому мисливському господарстві.

Модулями можна
двічі окільцювати
берегову лінію

На «дзеркальному полі» сонячних інсталяцій розташовано майже 140 інверторних станцій. Потужність кожної становить від 0,5 до 1 МВт. Станція умовно складається з двох частин: південної і північної. Всі модулі орієнтовані на південь з кутром нахилу приблизно 25 градусів, що дає змогу досягти максимального річного показника виробництва енергії.

За інформацією експертів компанії, нормативний термін експлуатації сонячних модулів — мінімум 25 років. Перші 15 років виробляють 100% енергії, потім щороку цей показник зменшується на 10%. Після того, як модулі відпрацюють своє, їх без жодних проблем можна демонтувати і замінити новими, при цьому обсяг інвестицій на це потрібен уже значно менший.

Олександр під час нашої тривалої екскурсії залюбки розповів про працівників станції. «Всі спе-

ціалісти, які обслуговують об'єкт, — українські фахівці, які отримали освіту у вітчизняних університетах. Але через те, що обладнання специфічне і для нас нове, їм доводиться вчитися у його постачальників за кордоном. Та й ми тут також проводимо тренінги», — повідомив він.

Станцію обслуговує 20 диспетчерів, які працюють у три зміни по 6–7 осіб. Диспетчер, що спостерігає за станцією, сидючи за монітором, не покидає свого посту. На екрані виведено всю сонячну електростанцію, завдяки чому він контролює роботу кожного модуля, а їх на станції понад 360 тисяч. Якщо їх вибудувати в одну лінію, то отримаємо довжину, вдвічі більшу за протяжність берегової лінії Криму, а це приблизно 600 км. Три рази на день працівники на квадроциклах об'їжджають сонячне господарство і перевіряють справність. Коли з'являються дефекти в роботі модулів, ця інформація надходить на монітор, і один із диспетчерів вирушає на місце, де оперативно усуває недоліки. Якщо виникне якась масштабна проблема, то функція диспетчера зводиться до локалізації проблеми та оперативного інформування лабораторії, спеціалісти якої виїждять на місце і проводять роботи. Та за час роботи станції не було навіть маленьких несправностей.

Навчить бути
економними

Коли дивишся на скляну поверхню модулів, складається враження, що вони зовсім незахищені. Насправді конструкція містить багато міцних пластів,

верхній з яких — захисний. Він зроблений зі спеціального склопластику, який витримує до 80 кг на один квадратний метр.

Незвичним є те, що тут немає проводів і стовпів. Усі кабелі розташовані під землею. Вироблена ними електроенергія надходить до модульних коробок, звідти потрапляє до інверторних станцій, потім до найближчої підстанції, а звідти вже — до загальних мереж і споживача. У нашому випадку, в Саки й найближчі сільські населені пункти. Потужність станції розрахована на понад 25 тисяч домогосподарств.

Проходячи біля «інженерних ланів», хочеться доторкнутися до них, тому виникає запитання: «Чи сонячні панелі безпечні?» «Всі панелі мають заземлення, — заспокоює мене Олександр. — І абсолютно безпечні».

Хочеться дізнатися про все, і питання до співрозмовника виникають блискавично. «Якщо день несонячний, чи суттєво це впливає на вироблення електроенергії?» Мій гід уже заздалегідь знає моє наступне запитання: «Звісно, вироблення знижується. Але хоч би якою була щільність хмар, станція все одно працює. Бо її робота залежить від сонця: якщо воно зійшло над горизонтом, то вироблення струму вже почалося, незалежно від погоди. Сонячні електростанції не працюють лише вночі. Але саме вночі значно зменшується енергоспоживання».

Після прогулянки «сонячними ланами» звернулася до співрозмовника із пропозицією щодо організації й проведення пізнавально-краєзнавчих екскурсій для школярів. Адже такі нові технології повинні бути інформаційно й візуально доступними. Можливо, хтось з екскурсантів, сидючи зараз за шкільною партою, обере професію в галузі новітніх технологій з енергозбереження.

— Таку ідею компанія вже реалізовує. Ми проводимо безкоштовні ознайомчі екскурсії, — розповідає Олександр Симоненко. — Виробництво енергії з сонця не має ніяких випромінювань і не завдає нікому шкоди. Може, коли люди побачать, як сонячну енергію використовують для задоволення їхніх потреб, почнуть замислюватися і над розумним способом отримання електроенергії».

ДОСЛІДЖЕННЯ

Яка ціна чистого
кіловата?Олександр ОХОТА
для «Урядового кур'єра»

У Європі електроенергія, одержана за допомогою вітру та сонця, вигідніша, ніж із нових атомних і вугільних електростанцій. У середньому одна кіловат-година струму, одержаного за допомогою вітрових генераторів, коштує 7 євроцентів, сонячних джерел — 14. Такі дані оприлюднили в Deutsche Welle науковці Інституту Фраунгофера і представники Форуму екологічно-соціальної ринкової економіки (FÖS).

Через те, що істотно знизилася ціна геліоустаткування, подешевшала й сонячна енергетика. Зокрема струм, вироблений за допомогою фотovoltaїчних установок на дахах німецьких будинків, обходиться у 18 центів, на сонячних електростанціях у Південній Європі — менш ніж 10 центів за кіловат-годину.

Натомість струм, який продукують нові вугільні та атомні електростанції, дорожчий. Насамперед через втрати, пов'язані зі здоров'ям і довкіллям. За них, як правило, розплатується суспільство (залежно від системи охорони здоров'я) і самі люди. Так, струм з нових вугільних електростанцій коштує майже вдвічі більше, ніж із вітрових установок, і майже стільки само, скільки із нових сонячних модулів.

У 2020 році, за прогнозами вчених, електроенергія, одержана від вітру та сонця, завдяки подальшим інноваціям і подорожчанням електроенергії буде одним із найвигідніших видів виробництва струму.

Зі значними коштами, за підрахунками науковців, пов'язано також виробництво електроенергії з корисних копалин. Насамперед на це впливає врахування викидів CO₂ та пов'язаних із цим наслідків для глобального потепління. Колишній головний економіст Світового банку Нікола Штерн у своєму звіті за 2006 рік поррахував, що до кінця століття на це буде витрачено понад 5 трлн євро.

Тонкодисперсний пил з електростанцій, що використовують корисні копалини, теж призводить до додаткових витрат, зокрема через захворювання дихальних шляхів і потребу лікування. Та, за висновками Барбари Брайтшопф з Інституту Фраунгофера, найбільшої шкоди довкіллю завдають теплоелектростанції. Лише невелику частину цих витрат беруть на себе їх оператори через купівлю CO₂-сертифікатів. Ще близько 9% за кіловат-годину платять європейці за шкоду, завдану довкіллю та здоров'ю.

Складно підрахувати й ціну атомної енергетики. Якщо йдеться про нову АЕС, то це, за даними каліфорнійської енергетичної комісії, обчислюється 20 євроцентами за кіловат-годину. А коли ж про вже існуючі не один рік АЕС, то мають враховуватися видатки, які можуть виникати через аварії, і видатки на подолання їх наслідків. Наприклад, витрати, спричинені катастрофами на АЕС «Фукусіма» та в Чорнобилі, обчислюються сотнями мільярдів євро. Розплатується за все це знову ж, як правило, суспільство.

Беттіна Майер з Форуму екологічно-соціальної ринкової економіки оцінює додаткову вартість струму АЕС в 11–34 центи за кіловат-годину. Якщо перекласти їх на ціну струму, то одна кіловат-година, вироблена на нових АЕС, коштувала б від 31 до 54 центів, а на старих АЕС (де витрати на будівництво амортизовані) — від 13 до 36 центів за кіловат-годину.

ДОВІДКА «УК»

«АКТИВ СОЛАР» (Activ Solar) — міжнародна група компаній зі штаб-квартирою у Відні (Австрія), яка спеціалізується на розробленні й виробництві сонячних технологій. Основні напрями діяльності — виробництво кремнієвої продукції на «Заводі напівпровідників» (Запоріжжя), куди вже інвестовано 4,5 млрд грн, і розвиток масштабних фотоелектричних сонячних парків.

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО НАДРУКОВАНОГО

Із мулу колишніх боліт «карбують» валюту для держави

ЕНЕРГОБЕЗПЕКА. Кабмін зрештою дав дозвіл «Волиньторфу» на розробку нових родовищ**Валерій МЕЛЬНИК,**
«Урядовий кур'єр»

Кілька років тому відбулася розмова автора цих рядків із новопризначеним директором державного підприємства «Волиньторф» Іваном Киричиком. Не пригадую вже всіх деталей, та в пам'яті спливає пронизаний тривогою голос керівника. Говорив він тоді не стільки про сьогодення підприємства, як про перспективу існування. Бо родовища торфу (з яких брали сировину для виробництва графиту) вичерпувалися, а на розробку нових площ тривалий час не вдавалося отримати дозволів. Попри те, що в області діяла регіональна програма «Торф», чи не кожна сільська жінка знала: опалення маневицьким брикетом у кілька разів дешевше, ніж газом.

Долари з мулу

Щоб підтримати молодого керівника, а з ним і вкрай потрібну державі галузь, 19 листопада 2010 року урядова газета опублікувала матеріал «На Волині знають, як обійтися без російського газу». У ньому йшлося, що за умов зростання цін на енергоносії робота промислових потужностей ДП «Волиньторф» повністю відновлена і набула особливого значення. «Сойнеторф» і Маневицький торфобрикетний завод тепер видають сумарну потужність 100 тисяч тонн торфобрикету за рік.

«Наша продукція має великий попит не лише вдома, а й за кордоном. Волинські брикети знають споживачі у Швеції, Польщі, Словаччині й інших країнах. До ЄС відправляємо майже третину продукції. І так із мулу колишніх боліт «карбуємо» валюту для держави, — розповів тоді директор ДП «Волиньторф» Іван Киричик. — А ще ж майже чотири сотні працівників мають тут робочі місця. Із пристойною як для поліської зони середньою зарплатою 2,5 тисячі гривень».

Здавалося б, що може для державних чиновників у столиці бути важливіше за зняття бар'єрів перед підприємством, яке заощаджує країні десятки мільйонів доларів? Тих, що мали йти на оплату за газ північно-східному сусідові, а фактично залишилися в поліському регіоні. Та час показав: не все так просто!

«Два головні закони, на підставі яких проводиться відведення земельних ділянок, — «Про надра» і Земельний кодекс України — суперечать один одному. Так, Кодексом України «Про надра», чинним від 27.07.1994 р., торф зараховано до корисних копалин загальнодержавного зна-

чення. Істотних обмежень щодо користування надрами для видобутку торфу в ньому немає. Як і немає обмежень у наданні площ, де залягають корисні копалини загальнодержавного значення, зокрема і для цілей, не пов'язаних з їхнім видобутком, — змушений був 14 січня 2011 року у статті «Генератори» тепла потребувати «підживлення» повторно повертатися до болючої теми «УК». — А Земельний кодекс України зараховує торфородовища з глибиною залягання торфу понад 1 м і осушені болота, незалежно від глибини залягання цієї копалини, до особливо цінних земель, відвід яких заборонено. Отож 200 га болотного урочища між селами Прилісне і Карасин Маневицького району, що вже незабаром могли б запрацювати на енергонезалежність держави і принести у скарбницю сотні мільйонів гривень, «Волиньторфу» під розробку не видають. Уже багато років ці землі не використовують як сільгоспугіддя, вони заросли непролазними верболозами, самосівом і бур'янами. Але у паперах і надалі значаться особливо цінними меліорованими сільгоспугіддями, які в посушливий рік начебто можуть прихистити від підземного червоного півня, а насправді потенційне багатство пустити на попіл».

Звісно, тоді було зрозуміло: без нових сировинних площ державне підприємство, яке мало запасів на два — три роки, приречене! Ми писали тоді, що Мінприроди, попри неодноразові зусилля заводчан, не погоджує проектів висновків вибору місця розташування полів видобутку торфу, адже два закони спростовують один одного. А охочих узяти на себе відповідальність за прийняття державного рішення у такій ситуації не видно.

«Дай, Боже, їм здоров'я!»

Ситуація докорінно змінилася завдяки розгортанню роботи в області нової управлінської команди. Голова облдержадміністрації Борис Клімчук уже впродовж принаймні десятка років не втомлюється повторювати на нарадах усіх рівнів, що на багатій торфом і дровами Волині російський газ має стати альтернативним видом палива. І ці слова поряд із втіленням у життя бюджетної сфери проектів із заміни дерев'яних вікон та дверей на сучасні, утеплення го-

рищ, підлог, стін, заміною котлів на ефективніші матеріалізуються дедалі масштабніше. Майже вся бюджетна сфера Ківерцівського, наприклад, району перейшла на використання як палива відновлюваних ресурсів — торфобрикетів,

ня ДП «Маневицьке лісове господарство» вилучать 135,3 га лісів для розробки родовищ торфу «Сойне», а для родовища «Вутишно» із земель запасу лісового господарського призначення Приліс-

ДОВІДКА «УК»

Державне підприємство «Волиньторф» упродовж чверті століття є найбільшим в Україні виробником екологічно чистого виду палива — торф'яних брикетів. Продукцію волинян, які виробляють шість із десяти українських торфобрикетів, купують споживачі із 17 областей.

Промислові запаси торфу в Україні мають 13 областей.

У 1970-х роках в країні виробляли до 800 тис. тонн торфобрикетів; нині кусковий паливний торф виробляють кількістю 25–30 тис. тонн, торф'яні паливні брикети — по 200–250 тис. тонн на рік.

ненської сільської ради — ще 15,8 гектара лісових площ.

— Два роки тому ми просто не могли пробити бюрократичну стіну різноманітних погоджень, — розповів директор «Волиньторфу» Іван Киричик. — Тепер ситуація докорінно змінилася. Я переконався, що є розумні люди, яким насправді, а не удавано бо-

лить те, що відбувається на нашому підприємстві і якою буде його доля. І передусім хотів би висловити вдячність керівництву виконавчої влади області, відповідальним працівникам Кабінету Міністрів, які допомагали нам зберегти наше підприємство, що вже через три роки залишилося б без сировини. Дай, Боже, їм здоров'я, і

ще більше державної мудрості!

І хоч техніка на виділених маневицьким брикетникам площах на повну потужність почне працювати через два — три роки, вже зараз на підприємстві панує настрій упевненості у завтрашньому дні. Адже «Волиньторф» має можливість ще півстоліття розробляти корисні копалини і продукувати з них таке потрібне людям паливо.

Воно до речі, нині знаходить попит не тільки в Україні, а й за кордоном. Адже ринок збуту торфобрикетів, яких підприємство виробляє в середньому 100–120 тисяч тонн, постійно розширюється. За рахунок експорту в Польщу, Угорщину, Словаччину, Німеччину, Чехію, Швецію — як альтернатива дорогому природному газу.

— Шведам, наприклад, попри те, що треба долати кордони із Білоруссю та Литвою і транспортувати наші брикети на величезну відстань, працювати з нашим підприємством усе-таки вигідно, — розповів І. Киричик. — Бо Євросоюз повертає 20% ціни за наше паливо як таке, що в перспективі відновиться, а тепер працює на ідеї «зеленої» енергетики.

Нині дві тонни брикету коштують 900 гривень, а своєю теплотворністю відповідають приблизно тисячі кубометрів спаленого газу. Який, як відомо, потягне не з гаманця юридичної особи майже 4,7 тисячі гривень. Є різниця? Безумовно!

Після реалізації на підприємстві нового інвестиційного проекту на 17 мільйонів гривень кількість робочих місць зросте до шести сотень. А це не тільки офіційна зарплата людям, а й чималі податки до бюджету.

ДОПОМОГА

Вугле- та торфодобувні підприємства підтримують фінансово

Кабмін постановою № 988 затвердив Порядок використання коштів, передбачених у держбюджеті для підтримки будівництва вугле- та торфодобувних підприємств, їх технічного переоснащення та виконання програми реновації гірничошахтного обладнання.

За інформацією департаменту інформації та комунікацій з громадськістю Секретаріату КМУ, цей порядок визначає механізм використання коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою «Державна підтримка будівництва вугле- та торфодобувних підприємств, на технічне переоснащення зазначених підприємств, у тому числі через механізм здевелювання та погашення кредитів, а також виконання програми реновації гірничошахтного

обладнання», зокрема для технічного переоснащення підприємств Державного концерну «Укрторф».

Перелік вугле- та торфодобувних підприємств, технічне переоснащення яких передбачається здійснити за рахунок бюджетних коштів, затверджується Міненерговугілля відповідно до галузевої програми розвитку підприємств на відповідний рік за результатами конкурсу поданих підприємствами бізнес-планів технічного переоснащення.

Прийняття урядової постанови сприятиме підвищенню ефективності роботи підприємств для задоволення потреби галузей економіки у необхідному обсязі вугілля і торфу і збільшенні їх видобутку.

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

Рішення прийматимемо в інтересах нашої держави

Відділ новин
«Урядового кур'єра»

ПОШУК КОМПРОМІСУ.

Робочий візит до Москви Прем'єр-міністра Миколи Азарова розцінювався з позиції оптимізму. Перед зустріччю зі своїм російським колегою Дмитром Медведевим він висловив сподівання, що сторонам вдасться знайти компроміс з актуальних питань двосторонньої співпраці.

Микола Азаров підкреслив, що Президент і уряд України налаштовані на конструктивний діалог із Російською Федерацією та взаємовигідні партнерські відносини, повідомляє департамент інформації та комунікацій з громад-

Газове питання та утилізаційний збір стали головними темами розмови двох прем'єрів

Фото Олега МАРКЕВИЧА

ськістю Секретаріату Кабміну.

Глава уряду Російської Федерації Дмитро Медведев запропонував Миколі Азарову обговорити питання членства України в Митному союзі Росії, Білорусі та Казахстану. У Москві хочуть зрозуміти, куди дивиться Україна. «Для мене дуже важливо розуміти, в якому напрямку спрямовані сьогодні погляди українського суспільства, українського істеблішменту, керівництва України, оскільки ми спочатку в ході створення Митного союзу обговорювали тему входження України до Митного союзу», — сказав Дмитро Медведев.

На його прохання прокоментувати позиції української сторони про участь у Митному союзі наш Прем'єр зазначив, що існують різні думки — як «за», так і «проти»: «Кожен урядовець має право на власну думку, доки не з'являється офіційна позиція українського уряду». При цьому було підкреслено, що остаточні рішення уряду приймаються виключно в інтересах держави і народу України.

Микола Азаров і Дмитро Медведев обговорили газове питання й запровадження утилізаційного збору на автомобілі, повідомляє УНІАН. Переговори відбулися у вужкому колі та розширеному складі за участі членів офіційних делегацій.

Європейський постскрипtum до українських виборів

ДИСКУСІЯ. У Страсбурзі відбувся «круглий стіл» на тему «Українські парламентські вибори-2012 і перспективи відносин Україна — ЄС»

Вікторія ВЛАСЕНКО,
«Урядовий кур'єр»

Завдовго до дня виборів європейські політики всіх рівнів повторювали в унісон, що 29 жовтня стане лакмусовим папірцем для демократії України, перевіркою її на відданість принципам євроінтеграції. Тому після низки критичних висловлювань, які пролунали після виборів від спостерігачів Ради Європи, ОБСЄ, Європарламенту, Парламентської Асамблеї НАТО, багато хто з пересторогою очікував, що ЄС храсне перед Україною дверима напередодні чергового двостороннього саміту, а Угода про асоціацію залишиться грубим стосом звичайної макулатури.

Що сказав
Євросоюз

Однак протягом останніх днів, особливо після зустрічі федерального канцлера ФРН Ангели Меркель із її польським колегою Дональдом Туском, на якій польський прем'єр переконував німецького канцлера не згортати євроінтеграційних процесів в Україні, після заяви французького МЗС, що 29 жовтня український народ мав можливість вільного волевиявлення, стало зрозуміло: загалом Європа українські вибори прийняла і готова продовжувати діалог із Києвом.

До останнього моменту планувалося, що під час сесії Європарламенту, яка відбулася цього тижня в Страсбурзі, депутати ухваллять резолюцію щодо України за результатами парламентських виборів. Проте це питання перенесено на грудень. Тепер Європарламент уважно стежитиме за формуванням більшості у Верховній

Раді, за перерозподілом міністерських портфелів. Якщо цей процес відбуватиметься демократично, можна сподіватися, що тональність грудневої резолюції з українського питання у ЄП буде стримано позитивною.

Посилена увага до українських виборів великою мірою пояснюється тим, що оцінки політиків, експертів та й спостерігачів від різних організацій щодо перебігу передвиборчої кампанії та проведення самих виборів часто були і залишаються суперечливими. Свій погляд на ці події спробували дати й учасники «круглого столу» «Українські парламентські вибори-2012 і перспективи відносин Україна — ЄС», який днями пройшов у Страсбурзі.

У центрі
підвищеної уваги

Один з учасників «круглого столу» український депутат Леонід Кожара вважає, що вибори-2012 нічим не відрізнялися від багатьох попередніх. Проте справа Юлії Тимошенко, на тлі якої вони відбувалися, зробила їх топомтемою, про що свідчила безпрецедентна кількість міжнародних спостерігачів — близько чотирьох тисяч. «Склалося враження, що ці вибори можуть щось істотно змінити у внутрішньому чи зовнішньополітичному курсах країни, проте вони були звичайними і рутинними», — вважає Леонід Кожара. Крім того, він висловив припущення, що Україна опинилася в центрі політичної боротьби, яка точиться поза її межами в деяких європейських країнах.

«Вибори в Україні, як і вибори у будь-якій іншій країні, мають свої перева-

ги і недоліки, — сказав директор Європейського центру геополітичного аналізу Матеуш Пікорський. — Вони стали іспитом для української влади, і, на мою думку, влада України склала цей іспит доволі непогано». Він зауважив, що з оцінок різних місій спостерігачів та окремих їхніх представників можна подумати, що вони були присутні на різних виборах — настільки протилежні подекуди думки. Загалом, вважає експерт, останні парламентські вибори в Україні мало чим відрізнялися від виборів, наприклад, у його рідній Польщі.

Учасники «круглого столу» зазначили, що Україна вперше після 2002 року голосувала за новим виборчим законодавством, за принципом змішаної системи голосування. А порушення, які траплялися під час парламентських виборів, відбувалися головним чином на мажоритарних округах. Леонід Кожара визнав, що окремі кандидати від провладної партії використовували адмінресурс. «Напередодні виборів Президент Янукович закликав державних чиновників високого рангу не балотуватися в депутати, щоб запобігти звинувачень у використанні службового становища, — нагадав він. — Проте все одно такі прецеденти були». На його думку, застосування адмінресурсу під час виборів в Україні трапляється тому, що нашої державі бракує усталених демократичних традицій.

Австрійський євродепутат Евальд Штадлер нагадав, що наші державні бракує усталених демократичних традицій. Українських виборів міжнародні спостерігачі відзначали, зокрема, підозріле походження фінансових надходжень до бюд-

жету деяких політичних партій. «Але в Австрії під час виборів наші партії також звинувачують у цьому», — зауважив політик.

Інтеграцію
ніхто
не скасовував

Після виборів і для Києва, і для Брюсселя стала очевидною необхідність шукати компромісний вихід із глухого кута, в якому опинилися наші відносини за останній рік. Переконати лідерів ЄС не відштовхувати Україну зі шляху євроінтеграції допомагає позиція Польщі, яка, незважаючи ні на що, продовжує залишатися нашим адвокатом і другом у Євросоюзі. Саме офіційна Варшава нещодавно заявила, що Угоду про асоціацію з Україною будь-що треба підписувати. Але Київ повинен добре усвідомлювати, що поки Юлія Тимошенко сидітиме у в'язниці, щиріх і довірливих відносин з ЄС ми не матимемо. Щонайбільше Україна може сподіватися від Брюсселя на дружбу «кризі зуби». Оскільки в ЄС є розуміння того, що напівдружба з нами ліпша, ніж повний бойкот чи виховні методи за допомогою санкцій. Адже перекрити Україні шлях у ЄС на нинішньому, ще доволі крихкому етапі дуже легко. Але геополітична ціна такого кроку може бути надзвичайно високою для обох сторін.

До того ж Парламентська Асамблея РЄ поки що результати українських виборів публічно не обговорювала. Це питання, очевидно, винесуть на розгляд січневої сесії ПАРЕ, на якій, за прогнозами деяких аналітиків, може постати питання про введення санкцій проти України.

ПРЯМА МОВА

Ми маємо хороші шанси

Микола ТОЧИЦЬКИЙ,
Представник України при Раді Європи:

— Проведення і результати виборів показали Європі, що ми не маємо наміру звертати зі шляху євроінтеграції. Принаймні коментарів іншого змісту від своїх європейських колег я не чув. Звісно, є зауваження, які стосуються передусім нового закону про вибори. Але Віктор Янукович чітко заявив, що рекомендації і зауваження міжнародних спостерігачів будуть обов'язково враховані. Тепер ми маємо сформувати нові парламентські делегації, в тому числі і в Парламентську Асамблею Ради Європи, адже наша робота в ПАРЕ є одним із ключових елементів зближення з ЄС, підготувати відповідне законодавство, працювати на двосторонньому рівні і реалізовувати проекти в рамках Плану дій Україна — РЄ. Гадаю, є всі підстави вважати, що ми йдемо правильним шляхом і наближаємося до нашої стратегічної мети — підписання Угоди про асоціацію з ЄС, а згодом і до вступу в цю міжнародну організацію. До речі, скажу, що згаданий План дій є чудовим інструментом для продовження реформ в Україні, наближення нашої держави до європейських стандартів.

Робота йде в нормальному
режиміЛеонід КОЖАРА,
заступник голови Комітету ВР
у закордонних справах:

— Річ у тім, що рішення ПАРЕ напряму залежать від політичної боротьби та протистоянь, які точаться в її стінах. Тому передбачити дії ПАРЕ дуже складно. Але наші вибори відбулися, до січня буде оприлюднено остаточний звіт ОБСЄ. Хоча те, що цього досі не зроблено, видається щонайменше дивним. Адже за нормами міжнародної практики, такі документи доводять до відома громадськості наступного дня після виборів. Звіт делегації спостерігачів ЄС уже було заслухано в Європарламенті, і в ньому, зокрема, наголошено, що спостерігачі не мають зауважень до самого дня виборів, який пройшов мирно, у позитивній атмосфері. Тож наше співробітництво з ЄС триває в нормальному робочому режимі. Ми продовжуємо працювати над Планом дій щодо лібералізації візового режиму з ЄС. Так само триває робота над Угодою про асоціацію, наскільки мені відомо, є деякі недопрацьовані моменти в технічній частині документа. Обговорити все на високому рівні Україна та ЄС зможуть під час грудневого саміту. Над визначенням точної дати його проведення зараз працюють дипломати.

РЕКЛАМА. ОГОЛОШЕННЯ

Арбітражний керуючий, ліквідатор Юрков М.О. (Постанова ГС м. Києва від 31.05.2012 року по справі № 18/171) оголошує про проведення аукціону з продажу майна банкрута Відкрите акціонерне товариство «Авіакомпанія «Національні Авіалінії України» (код за ЄДРПОУ 21575710 адреса: 03036, м. Київ, пр-кт Повітрофлотський, 90), що знаходиться на його балансовому обліку, а саме: Лот 1. Повітряне судно Ан-24Б №UR 47287 заводський № 07306507, дата виготовлення – 12.11.1970р., останній політ виконувався 09 листопада 2000 року. НПЕ – 43700 годин, 32904 польотів, мав ремонтів 9, двигуни АИ-24Т: №453Т002, дата виготовлення - 20.08.75 року, мав ремонтів – 4, останній ремонт – 10.01.1992р., та №471Т031, дата виготовлення - 18.04.67 року, мав ремонтів – 6, останній ремонт – 15.03.1994р. Початкова ціна продажу – 103 042 грн. (без ПДВ). Сума застави – 10 304,20 грн. (без ПДВ). Лот 2. Повітряне судно Ан-24РВ №UR 47311 заводський № 57310402, дата виготовлення – 24.06.1975р., останній політ виконувався 21 серпня 2008 року. НПЕ – 43838 годин, 27828 польотів, мав ремонтів 8, двигуни АИ-24: № 4822005, дата виготовлення - 01.06.80 року, мав ремонтів – 3, останній ремонт – 20.03.1991р., та № 4822074, дата виготовлення - 01.05.68 року, мав ремонтів – 4, останній ремонт – 16.05.1990р., та РУ19А-300, № Р413149, дата виготовлення – 20.04.74р., мав ремонтів - 1, останній ремонт – 24.04.87р.. Початкова ціна продажу – 103 917 грн. (без ПДВ). Сума застави – 10 391,70 грн. (без ПДВ). Лот 3. Повітряне судно Ан-24Б №UR 47836 заводський № 17307308, дата виготовлення – 20.10.1971р., останній політ виконувався 30 вересня 2000 року. НПЕ – 45309 годин, 33797 польотів, мав ремонтів 8, двигуни АИ-24Т: № 492Т021, дата виготовлення - 17.07.69 року, мав ремонтів – 8, останній ремонт – 05.06.1992р., та № 472Т023, дата виготовлення - 01.06.67 року, мав ремонтів – 7, останній ремонт – 16.03.1994р. Початкова ціна продажу – 103 042 грн. (без ПДВ). Сума застави – 10 304,20 грн. (без ПДВ). Лот 4. Повітряне судно Ан-24Б №UR 47837 заводський № 17307309, дата виготовлення – 25.10.1971р., останній політ виконувався 30 вересня 2000 року. НПЕ – 45130 годин, 34046 польотів, мав ремонтів 8, двигуни АИ-24Т: № 441Т010, дата виготовлення - 07.02.74 року, мав ремонтів – 9, останній ремонт – 09.11.1993р., та № 442Т005, дата виготовлення - 28.04.74 року, мав ремонтів – 7, останній ремонт – 19.01.1981р. Початкова ціна продажу – 103 042 грн. (без ПДВ). Сума застави – 10 304,20 грн. (без ПДВ). Лот 5. Повітряне судно Ан-24Б №UR 49252 заводський № 02507, дата виготовлення – 31.05.1966р., останній політ виконувався 08 вересня 1993 року. НПЕ – 25969 годин, 28405 польотів, мав ремонтів 4, двигуни АИ-24: № 4042080, дата виготовлення - 11.12.70 року, мав ремонтів – 4, останній ремонт – 20.08.1991р., та № 4642060, дата виготовлення - 15.12.66 року, мав ремонтів – 5, останній ремонт – 21.04.1989р. Початкова ціна продажу – 26 717 грн. (без ПДВ). Сума застави – 2 671,70 грн. (без ПДВ). Лот 6. Гараж залізобетонний. Площа – 19,04 м². Дата введення в експлуатацію 01.12.1995р. Початкова ціна продажу – 2 500 грн. (без ПДВ). Сума застави – 250,00 грн. (без ПДВ). Лот 7. Гараж залізобетонний. Площа – 19,04 м². Дата введення в експлуатацію 01.12.1995р. Початкова ціна продажу – 2 500 грн. (без ПДВ). Сума застави – 250,00 грн. (без ПДВ). Лот 8. Гараж залізобетонний. Площа – 19,04 м². Дата введення в експлуатацію 01.12.1995р. Початкова ціна продажу – 2 500 грн. (без ПДВ). Сума застави – 250,00 грн. (без ПДВ). Лот 9. Гараж залізобетонний. Площа – 19,04 м². Дата введення в експлуатацію 01.12.1995р. Початкова ціна продажу – 2 500 грн. (без ПДВ). Сума застави – 250,00 грн. (без ПДВ). Лот 10. Гараж залізобетонний. Площа – 19,04 м². Дата введення в експлуатацію 01.12.1995р. Початкова ціна продажу – 2 500 грн. (без ПДВ). Сума застави – 250,00 грн. (без ПДВ). Лот 11. Гараж залізобетонний. Площа – 19,04 м². Дата введення в експлуатацію 01.12.1995р. Початкова ціна продажу – 2 500 грн. (без ПДВ). Сума застави – 250,00 грн. (без ПДВ). Лот 12. Будівля для техбригад перону. Площа – 34,56 м². Дата введення в експлуатацію 01.01.1970р. Початкова ціна продажу – 11 000 грн. (без ПДВ). Сума застави – 1 100,00 грн. (без ПДВ). Лот 13. У туалет на території АФС. Площа – 12,60 м². Дата введення в експлуатацію 01.01.1976р. Початкова ціна продажу – 6 500 грн. (без ПДВ). Сума застави – 650,00 грн. (без ПДВ). Лот 14. Сторожова будка. Дата введення в експлуатацію 01.05.1994р. Початкова ціна продажу – 1 300 грн. (без ПДВ). Сума застави – 130,00 грн. (без ПДВ). Лот 15. Спортивна вітрильно-моторна яхта «Конрад25Т» (Полет-2). Знаходиться на стоянці яхтклубу «Енергетик» (Київське водосховище). Дата введення в експлуатацію 01.05.1981р. Початкова ціна продажу – 4 669 грн. (без ПДВ). Сума застави – 466,90 грн. (без ПДВ). Лот 16. Автобус вантажопасажирський Ford Transit, 1991р. випуску. Початкова ціна продажу – 2 087 грн. (без ПДВ). Сума застави – 208,70 грн. (без ПДВ). Лот 17. Автомобіль ЗіЛ-130 АПА-35, спецавтотранспорт, 1991р. випуску. Початкова ціна продажу – 7 260 грн. (без ПДВ). Сума застави – 726,00 грн. (без ПДВ). Лот 18. Автомобіль ЗіЛ-130 АПА-35-2М, спецавтотранспорт, 1991р. випуску. Початкова ціна продажу – 6 353 грн. (без ПДВ). Сума застави – 635,30 грн. (без ПДВ). Лот 19. Автомобіль ЗіЛ-130 АС-157, спецавтотранспорт, 1986р. випуску. Початкова ціна продажу – 3 902 грн. (без ПДВ). Сума застави – 390,20 грн. (без ПДВ). Лот 20. Автомобіль ЗіЛ-130 АС-157, спецавтотранспорт, 1990р. випуску. Початкова ціна продажу – 3 902 грн. (без ПДВ). Сума застави – 390,20 грн. (без ПДВ). Лот 21. Автомобіль ЗіЛ-131М УМП-350-131, спецавтотранспорт, 1991р. випуску. Початкова ціна продажу – 3 902 грн. (без ПДВ). Сума застави – 390,20 грн. (без ПДВ). Лот 22. Автомобіль ЗіЛ-131 АКЗС-75, спецавтотранспорт, 1976р. випуску. Початкова ціна продажу – 4 719 грн. (без ПДВ). Сума застави – 471,90 грн. (без ПДВ). Лот 23. Автомобіль ЗіЛ-131 УМП-350-131, спецавтотранспорт, 1988р. випуску. Початкова ціна продажу – 4 719 грн. (без ПДВ). Сума застави – 471,90 грн. (без ПДВ). Лот 24. Автомобіль ЗіЛ-431412 АС-161, спецавтотранспорт, 1991р. випуску. Початкова ціна продажу – 5 536 грн. (без ПДВ). Сума застави – 553,60 грн. (без ПДВ). Лот 25. Автомобіль ЗіЛ-4316, вантажний бортовий, 1987р. випуску. Початкова ціна продажу – 5 536 грн. (без ПДВ). Сума застави – 553,60 грн. (без ПДВ). Лот 26. Автомобіль ГАЗ-53 АПК-12, спецавтотранспорт, 1991р. випуску. Початкова ціна продажу – 3 902 грн. (без ПДВ). Сума застави – 399,30 грн. (без ПДВ). Лот 27. Автомобіль ГАЗ-66 ЗСЖ-66, спецавтотранспорт, 1981р. випуску. Початкова ціна продажу – 4 901 грн. (без ПДВ). Сума застави – 490,10 грн. (без ПДВ). Лот 28. Автомобіль ГАЗ-66-14, спецавтотранспорт, 1986р. випуску. Початкова ціна продажу – 4 901 грн. (без ПДВ). Сума застави – 490,10 грн. (без ПДВ). Лот 29. Автомобіль МАЗ-5334 ТЗ-7,5, спецавтотранспорт, 1991р. випуску.		
Новозаводський районний суд м.Чернігова повідомляє, що розгляд цивільної справи за заявою ПАТ «Альфа-Банк» про видачу виконавчого документа на підставі рішення Постійно діючого третейського суду при Всеукраїнській Громадській організації «Всеукраїнський фінансовий союз» по цивільній справі за позовом ПАТ «Альфа-Банк» до Хаммонд Натаніель Нії Амаах про стягнення заборгованості за кредитним договором відкладено на 30 листопада 2012 року на 14год. 00 хв. Справа буде слухатись в приміщенні суду за адресою: м.Чернігів, вул. Мстиславська, 17, під головуванням судді Маслюк Н.В. (каб.4). Для участі у справі як відповідач викликається Хаммонд Натаніель Нії Амаах (останнє відоме місце проживання: м. Харків, пр. 50 років ВЛКСМ, 51, кв.224) Одночасно повідомляємо, що з опублікуванням оголошення про виклик, відповідач вважається повідомленим про час та місце розгляду справи, тому у випадку відсутності відомостей про причини неявки відповідача, повідомленого належним чином або причину буде визнано судом неповажною - суд вирішить справу на підставі наявних у ній даних чи доказів.		
На виконання наказу Головного управління ветеринарної медицини в Київській області від 12.07.2012 року №75 «Про припинення діяльності установи ветеринарної медицини» припинити діяльність Білоцерківської міської державної лабораторії ветеринарної медицини (м. Біла Церква, вул. Курсова, 60, ЄДРПОУ 00386092, тел. 04563-5-64-88) шляхом приєднання її до Білоцерківської міської державної лікарні ветеринарної медицини.		
12 грудня 2012 року о 10.00 у Будинку культури с.Обжиле Балтського району Одеської області відбудуться загальні збори співвласників майнових паїв колишнього КСГІ ім. Дьячишина. Порядок денний: 1. Про викуп майнових паїв. 2. Виділення майна в натурі. 3. Різне. Ініціативна група співвласників		
У Державному космічному агентстві України оголошується конкурс на заміщення вакантної посади державного службовця п'ятої категорії: головного спеціаліста відділу організації експлуатації та організаційно-мобілізаційної роботи управління спеціальних програм. Перелік документів для участі в конкурсі визначено Порядком, затвердженим постановою КМУ від 15.02.2002 № 169. Строк прийняття документів — протягом 30 календарних днів після опублікування даного оголошення. Кваліфікаційні вимоги: повна вища освіта відповідного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста. Стаж роботи на державній службі не менш 1 року або стаж роботи за фахом в інших сферах управління не менш 3 років. За додатковою інформацією звертатись до сектору кадрової політики ДКА України за телефонними номерами: (044) 281-62-67, (044) 281 -62-68. Адреса ДКА України: 01010, м. Київ, вул. Московська, буд. 8, корп. 30.		

Ковпаківський райсуд м. Суми викликає відповідача Смоляра Едуарда Вікторовича в судове засідання для розгляду цивільної справи за позовом Мамчиць Олега Ростиславовича до Смоляра Едуарда Вікторовича про стягнення боргу. Розгляд справи відбудеться о 09.30 год. 07 грудня 2012 року, в приміщенні Ковпаківського райсуду м. Суми за адресою: м. Суми, вул. Першотравнева, 12, зал судового засідання № 8. Суддя А. М. Алфьоров		
Відповідно до ст. ст. 74-76 ЦПК України, Приморський районний суд м. Одеси (суддя Ільченко Н. А.) викликає Долганіна Володимира Михайловича в судове засідання як відповідача по цивільній справі №2/1522/23520/12 за позовом Долганіної Любов Валентинівни до Долганіна Володимира Михайловича про розірвання шлюбу. Судове засідання відбудеться 27.11.2012 р. о 12 год. 05 хв. за адресою: м. Одеса, вул. Балківська, 33, каб. 224. У випадку неявки у судове засідання зазначених осіб, справа буде розглянута у їх відсутність. Суддя Н. А. Ільченко		
Шевченківський районний суд м. Києва повторно викликає в судове засідання по цивільній справі №2610/17940/2012 Пров. 2/2610/7711/2012 за позовом Набабкіної Валерії Костянтинівни, Смертенко Євгенії Олексіївни до Набабкіна Олександра Віталійовича про визнання особи такою, що втратила право користування жилим приміщенням, відповідача Набабкіна Олександра Віталійовича, останнє відоме місце проживання якого: м. Київ, вул. Щусева, буд. 44, кв. 115. Розгляд справи призначено на 09 год. 00 хв. 06 грудня 2012 року за адресою Шевченківського районного суду м. Києва: Вознесенський узвіз, 10-Б, кабінет № 57. В разі неявки відповідача Набабкіна Олександра Віталійовича в судове засідання, справа буде розглянута у його відсутність за наявними у справі доказами. Крім того, суд роз'яснює відповідачу його обов'язок повідомити суд про причини неявки в судове засідання. Суддя Н. О. Голік		
У провадженні Бориспільського міськрайонного суду Київської області знаходиться цивільна справа за позовом КПТМ «Бориспільтепломережа» до Сенька Олександра Григоровича про стягнення заборгованості за теплопостачання. Викликаємо як відповідача Сенька Олександра Григоровича, м. Бориспіль, пр. Бабкіна, 12, кв. 109. Розгляд вищезазначеної справи відбудеться 10.12.2012 року на 09 год. 30 хв. у приміщенні суду за адресою: м. Бориспіль, вул. Київський Шлях, 72, каб. №1. Суддя Вознюк С. М.		
Голованівський районний суд Кіровоградської області (сmt Голованівськ, вул. Леніна, 18, Голованівський район Кіровоградської області) викликає представника відповідача Приватного підприємства «Трейдсервіс» місце знаходження: смт Голованівськ, вул. Леніна, 40, Голованівський район Кіровоградської області, в судове засідання у цивільній справі за позовом Солтик Віри Іванівни до Приватного підприємства «Трейдсервіс» про стягнення судових витрат та моральної шкоди, на 10 год. 00 хв. 05.12.2012 року за адресою: Кіровоградська область, смт Голованівськ, вул. Леніна, 18. У разі неявки представника відповідача справа буде розглянута у його відсутність за наявними матеріалами. Суддя Гут Ю. О.		
Вінницький міський суд Вінницької області викликає Діхтяренка Анатолія Петровича у судове засідання, яке відбудеться о 15.30 год. 13.12.2012 року за адресою: м. Вінниця, вул. Грушевського, 17 (каб. № 204) як відповідача у цивільній справі № 212/11962/2012 за позовом Публічного акціонерного товариства комерційний банк «Приватбанк» до Діхтяренка Анатолія Петровича про стягнення заборгованості. У випадку неявки відповідача у судове засідання справу буде розглянуто без його участі за наявними у справі доказами. Суддя Ішук Т. П.		
У зв'язку з розглядом цивільної справи за позовом Пріхненко (Гузь) Валентини Пилипівни до Таненкової Тамари Пилипівни про визнання права власності на 1/2 частину 49/10 частини квартири, Дніпровський районний суд м. Києва викликає в судове засідання як відповідача Таненкову Тамару Пилипівну, 12.06.1944 р. н. Судове засідання відбудеться 18 грудня 2012 року о 10.00 годині в приміщенні суду за адресою: м. Київ, вул. І. Сергієнка, буд. 3, каб. 34. Явка до суду обов'язкова. У разі неявки в судове засідання справа буде розглянута без вашої участі. Суддя В. П. Гончарук		
Дніпровський районний суд м. Києва викликає відповідача Хлебнікову Надію Василівну (вул. Малишка, 9, кв. 141, м. Київ) по цивільній справі за позовом ПАТ «Родовід Банк» до Хлебнікової Надії Василівни про стягнення боргу. Судове засідання відбудеться 29.11.2012 року о 09 год. 45 хв. у приміщенні Дніпровського районного суду м. Києва за адресою: м. Київ, вул. Сергієнка, 3, каб. № 7. У разі неявки в судове засідання справа згідно з вимогами ЦПК України буде розглянута у відсутність відповідача. При публікації оголошення про виклик до суду, відповідач вважається повідомленим про час і місце розгляду справи. Суддя Л. О. Антипова		
Кучеренко Ліна Петрівна, жителька с. Нестерварка Тульчинського району Вінницької області, вул. Червоноармійська, 18 та Кучеренко Станіслав Миколайович, житель с. Нестерварка Тульчинського району Вінницької області, вул. Червоноармійська, 18, викликаються 5 грудня 2012 року на 10 год. у судове засідання до Тульчинського районного суду Вінницької області (м. Тульчин, вул. Перемоги, 16) як відповідачів у цивільній справі за позовом ПАТ КБ «Приватбанк» до них про звернення стягнення. Відповідно до ч. 9 ст. 74 ЦПК України, з опублікуванням оголошення про виклик, відповідач вважається повідомленим про час і місце розгляду справи. Відповідно до ч. 2 ст. 305 ЦПК України неявка сторін або інших осіб, які беруть участь у справі, належним чином повідомлених про час і місце розгляду справи, не перешкоджає розгляду справи. Суддя А. П. Карнаух		

РЕКЛАМА. ОГОЛОШЕННЯ

КОМАНДИТНЕ ТОВАРИСТВО «ЗАПОРІЗЬКИЙ ЗАВОД ВИСОКОВОЛЬТНОЇ АПАРАТУРИ — ВАКАТОВ» І КОМПАНІЯ»

повідомляє про проведення чергових Зборів Повного Учасника КОМАНДИТНОГО ТОВАРИСТВА «ЗАПОРІЗЬКИЙ ЗАВОД ВИСОКОВОЛЬТНОЇ АПАРАТУРИ — ВАКАТОВ» І КОМПАНІЯ», які відбудуться 26 грудня 2012 року за адресою: 69069, м. Запоріжжя, Дніпропетровське шосе, 13.

Початок зборів о 09.00 годині.

Реєстрація учасників зборів буде проводитись за місцем проведення зборів з 08.30 години до 09.00 години 26 грудня 2012 року.

Для реєстрації та участі у Зборах Повного Учасника необхідно мати:

- документ, який посвідчує особу (паспорт та ідентифікаційний номер);
- у разі участі представника — довіреність, оформлену відповідно до чинного законодавства, документ, що підтверджує особу.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ ЗБОРІВ ПОВНОГО УЧАСНИКА ТОВАРИСТВА:

1. Про затвердження регламенту роботи Зборів Повного Учасника Товариства.
2. Звіт про підсумки фінансово-господарської діяльності Товариства за 2011 рік та затвердження основних напрямків діяльності на 2012 рік.
3. Затвердження річного звіту та балансу Товариства.
4. Про використання прибутку Товариства за 2011 рік та проект розподілу прибутку Товариства на 2012 рік.
5. Про прийняття до Товариства спадкоємців померлих фізичних осіб — Вкладників Товариства та набуття ними статусу Вкладників чи Повних Учасників Товариства.
6. Про виключення зі складу Товариства Учасників за власними заявами та порядок і строки отримання ними своїх вкладів.
7. Про внесення додаткових вкладів (внесків) до складеного капіталу Товариства, їх розмір, строки та порядок внесення.
8. Про затвердження нової (другої) редакції Меморандуму Товариства.
9. Про надання повноважень з державної реєстрації нової (другої) редакції Меморандуму Товариства.

З матеріалами, пов'язаними з порядком денним Зборів Повного Учасника, можуть ознайомитися особи, які мають право на участь у Зборах Повного Учасника, за адресою: 69069, м. Запоріжжя, Дніпропетровське шосе, 13, кім. 215 А, починаючи з 19 грудня 2012 року, з 8-30 до 11-00 години.

Пропозиції щодо порядку денного Зборів Повним Учасником вносяться письмово, не пізніше як за двадцять п'ять днів до початку Зборів за адресою: 69069, м. Запоріжжя, Дніпропетровське шосе, 13 кім. 215 А.

Додаткову інформацію можна отримати за телефоном: (061)220-63-10.

Генеральний директор КТ «ЗЗВА»

Товарна біржа «НАША» проводить аукціон з продажу майна АКЦІОНЕРНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК «СХІДНО-ЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК», а саме: майнові права за кредитними договорами, укладеними між АКБ «СХІДНО-ЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК» та юридичними і фізичними особами (без ПДВ):

Лот №1 — ціна 511 502,00 грн; **Лот №2** — ціна 495 401,00 грн; **Лот №3** — ціна 3 823,00 грн; **Лот №4** — ціна 428,00 грн; **Лот №5** — ціна 71 410,00 грн; **Лот №6** — ціна 9 912,00 грн; **Лот №7** — ціна 115 182,00 грн; **Лот №8** — ціна 22 610,00 грн; **Лот №9** — ціна 93 856,00 грн; **Лот №10** — ціна 82 877,00 грн; **Лот №11** — ціна 83 473,00 грн; **Лот №12** — ціна 94 915,00 грн.

Переможець аукціону на підставі затвердженого протоколу укладає договір купівлі-продажу з власником (розпорядником) майна.

Ознайомлення з майном проводиться за його місцезнаходженням в робочі дні з 10:00 до 15:00.

Місцезнаходження служби організації аукціону: м. Київ, вул. Пирогова, 2/98, тел./факс (032) 225-73-29, (044) 235-25-64, час роботи з 10:00 до 15:00.

Гарантійний внесок за участь в відкритих торгах в розмірі 10% від початкової ціни перераховується на р/р організатора торгів: 26001000021473 в ПАТ «Креді Агріколь Банк», МФО: 300614, код ЄДРПОУ: 32484157, отримувач ТБ «Наша». Оформлення документів, прийом заявок для участі, прийом гарантійних внесків припиняється за три дні до проведення торгів.

Аукціон проводиться за наявності заявок не раніше ніж через 10 робочих днів після виходу оголошення з 11:00 до 17:00 за адресою: м. Київ, вул. Пирогова, 2/98.

Переможець оплачує послуги представника та організатора відкритих торгів (аукціону).

Втрачений судновий квиток

на катер, бортовий номер УКС 1103 К, виданий на Кононенка Володимира Борисовича,

вважати недійсним.

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ», код за ЄДРПОУ 33908322, повідомляє, що у зв'язку з втратою полісів ОСЦПВ:

серія номер АВ-3329840; з АВ-8359722 по АВ-8359730; АВ-8359754; АВ-8359763; АВ-8359818; АВ-8359819; АВ-4976174, а також: **серія номер АА-383136;** АА-385883; АА-4071067; АА-5973562; АА- 5973563; АА – 5973564; АА-5973565; АА- 5973566; АА-5973573; АА-5973581; АА -5973582; АА- 5973584; АА- 5973585; АА-5973586; АА 5973588; АА5973589; АА-5973590; АА-5973712; АА- 5973713; АА- 5973714; АА- 5973715; АА-5973716; АА- 5974485; АА-5974492; АА- 5974493; АА-5974494; АА- 5974495; АА- 5974496; АА- 5974539; АА-5974540; АА- 5974541; АА- 5974542; АА-5974543; АА-5974544; АА- 5974545; АА- 5974701; АА- 5974702; АА-5974703; АА- 5974704; АА- 5974705; АА- 5974706; АА – 5974707 — **дані поліси вважати недійсними.**

Ухвалою Господарського суду Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) від 09.11.2012р. порушено провадження по справі №5006/42/725/2012 **про банкрутство ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КРИМСЬКІ ПЛАТІЖНІ СИСТЕМИ»** (код 36275205), зареєстрованого за адресою: 83015, Донецьк, пр.Миру, 15, відомості про розрахункові рахунки відсутні. З 09.11.2012 р. введено мораторій на задоволення вимог кредиторів, розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Стрельникова Сергія Олександровича (ліцензія Серія АГ №594824, адреса місця проживання: 85490, Донецька область, м. Селидове, смт Курахівка, вул. Миру, 30). Підготовче засідання по справі № 5006/42/725/2012 відбулося 15.11.2012 р. Заяви кредиторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.

Втрачений оригінал декларації

№ КН 14311114732 від 16.12.2011 про готовність об'єкта житлового будинку в експлуатацію за адресою: м. Харків, вул. Ахсарова, 4/6 А, виданий Державному підприємству Міністерства оборони України «Укрвійськбуд»,

вважати недійсним.

Акціонерний Комерційний Банк «Східно-Європейський банк» у відповідності до вимог постанови НБУ №369 від 28.08.2001 р.(зі змінами), а також Наказу «Про задоволення вимог кредиторів АКБ «СЄБ» № 51-ОС від 14.11.2012 р. **проводить часткове погашення вимог кредиторів** III черги «Вимоги ФГВФО, що виникли у випадках, визначених законодавством про гарантування вкладів фізичних осіб» в безготівковій формі шляхом перерахування коштів з накопичувального рахунку на рахунок ФГВФО, відкритий в іншому банку, протягом 7 днів після підписання Наказу «Про задоволення вимог кредиторів АКБ «СЄБ».

16 січня 2013 р. об 11:00 відбудуться земельні торги з продажу права оренди земельної ділянки. Організатор земельних торгів — Золотоніська міська рада	
	Лот № 1
Місце розташування	м.Золотоноша, вул.Благовіщенська (в районі будинку №251)
Площа земельної ділянки та її кадастровий номер	0,0040 га 711040000001:008:0104
Основне цільове призначення земельної ділянки:	землі житлової та громадської забудови (для комерційного використання)
Умови договору оренди, який укладається на земельних торгах	Право оренди надається на 15 років.
Стартовий розмір річної плати за користування земельною ділянкою	571,11 грн
Містобудівні умови і обмеження забудови земельної ділянки для земельних ділянок, призначених для цілей, пов'язаних із забудовою	Земельну ділянку можливо використовувати для розміщення торгівельного павільйону (МАФ) при умові заборони проведення капітального будівництва. В разі необхідності вилучення земельної ділянки для містобудівних потреб, торгівельний павільйон повинен бути перенесений в інше визначене виконавчим комітетом Золотоніської міської ради місце
Місце і час проведення земельних торгів	м. Черкаси, вул.Кірова,52/2, 11:00 год
Кінцевий термін прийняття заяв на участь в аукціоні	10 січня 2013 року
Розмір реєстраційного внеску	559,00 грн Сплачується на р/р 260060299983 ЧОУ АБ «Укргазбанк» м.Київ, код ЄДРПОУ 24349196, МФО 320478
Розмір гарантійного внеску (5 % від стартового розміру)	28,55 грн Сплачується на р/р 260060299983 ЧОУ АБ «Укргазбанк» м.Київ, код ЄДРПОУ 24349196, МФО 320478
Найменування та адреса виконавця земельних торгів, номер телефону, за яким можна ознайомитися з документами за лот.	Виконавець земельних торгів — ТОВ «Контакт-Сервіс», м.Черкаси, вул. Кірова, 52/2, тел. (0472) 32-04-13 з 09:00 до 17:00
Реєстрація учасників аукціону здійснюється Виконавцем земельних торгів — ТОВ «Контакт-Сервіс» в день його проведення з 09:00 до 10:30.	

Постановою Господарського суду міста Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) від 06.11.2012 р. по справі № 5011-28/3537-2012 **про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «БУДКОММ КБФ»** (код ЄДРПОУ 36147946, адреса: м. Київ, вул. Кіквідзе, 12-А, кім. 31, р/р 260083175101 в ПАТ «Комерційний банк «Даніель», МФО 380980) **визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.**

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Тараненко Наталію Леонідівну (Ліцензія АВ № 456354 від 18.02.2009р., адреса: м. Київ, вул. Микільсько-Слобідська, буд. 6/2, кв. 282).

Дарницький районний суд м. Києва викликає відповідача Пилипенко Ірину Іванівну, останнє відоме місце проживання: м. Київ, пр-т Бажана, 9-ж, кв. 92, Вам необхідно 28 листопада 2012 року о 12.30 год. з'явитися до Дарницького районного суду м. Києва за адресою: м. Київ, вул. Севастопольська, 14, каб. 3, на розгляд цивільної справи за позовом ТОВ Купер Прайс до Пилипенко І. І. про стягнення заборгованості.

У разі неявки відповідачів до суду дане оголошення вважається належним повідомленням, а дану справу буде розглянуто без вашої участі.

Суддя Сирбул О. Ф.

Ухвалою Господарського суду Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) від 06.11.2012 р. порушено провадження по справі № 5006/42/715/2012 **про банкрутство ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ДЕЛТА ТЕХНОЛОДЖИС»**, (код ЄДРПОУ 37063490), зареєстрованого за адресою: 83015, м. Донецьк, Калінінський район, пр. Миру, буд.8, відкриті рахунки в банківських установах відсутні).

З 06.11.2012 р. введено мораторій на задоволення вимог кредиторів, розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Стрельникова Сергія Олександровича (ліцензія серії АГ №594824, адреса місця проживання: 85490, Донецька область, м. Селидове, смт Курахівка, вул. Миру, 30).

Підготовче засідання по справі № 5006/42/715/2012 відбулося 15.11.2012 р.

Заяви кредиторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.

В зв'язку з втратою страхових полісів ПрАТ «СК «УНІКА», вважати недійсними наступні бланки полісів: ОСЦБВТЗ № АА/1116891, АА/1116905, АА/1116929, АА/1116930, АА/2602133, АА/2602384, АА/2602396, АА/2602795, АА/2602849, АА/3729511, АА/3729516, АА/3729844, АА/4271308, АА/4271469, АА/4271759, АА/4271761, АА/6117239, АА/6536258, АА/6536410, АА/2802267, АА/2816700, АА/2816705, АА/2835050, АА/2835995, АА/7031004, АА/7031566, АА/7052034, АА/7052079, АА/7052796, АА/7052937, АА/7993941, АА/8216401, АА/8216406, АА/8216755, АА/8228165, стікерів: № АА/1116338, АА/1116891, АА/1116905, АА/1116929, АА/1116930, АА/2602133, АА/2602384, АА/2602396, АА/2602576, АА/2602795, АА/2602849, АА/3729511, АА/3729516, АА/3729844, АА/3729977, АА/4258686, АА/4271308, АА/4271469, АА/4271750, АА/4271759, АА/4271761, АА/6117239, АА/6536200, АА/6536258, АА/6536262, АА/6536334, АА/6536410, АА/2802267, АА/2802844, АА/2816700, АА/2816705, АА/2835050, АА/2835995, АА/7005128, АА/7031004, АА/7052034, АА/7052079, АА/7052796, АА/7052937, АА/7993941, АА/8216401, АА/8216406, АА/8216755, АА/8217090, АА/8228165, «Зелена Карта» УА/080: EUR № 8249540.

Постановою господарського суду Хмельницької області (29000, м.Хмельницький, майдан Незалежності, 1) від 01.11.2012 року у справі №5/5025/2106/11 **товариство з обмеженою відповідальністю «Агроін»** (адреса: Хмельницька область, Білогірський район, смт Ямпіль, вул. Молодіжна,35, ідентифікаційний код 31259313) **визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру** на строк до 01.02.12 року.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Суханюка Олександра Павловича (ліцензія АВ №566892 від 14.11.2011 року, адреса: 29000, м. Хмельницький, вул. Чорновола, 186, кв. 8).

Деснянський районний суд м. Києва викликає Чижика Максима Васильовича про розгляд цивільної справи за позовом Чижик А. А. до Чижика М. В., третя особа: Служба у справах дітей Деснянської РДА у м. Києві про позбавлення батьківських прав на 05.12.2012 року о 12.00 год.

За адресою: м. Київ, пр. Маяковського, 5В, каб. 20.

У разі неявки представника відповідача в судові засідання без поважних на те причин, справа буде розглянута за його відсутності на підставі наявних у справі доказів.

Суддя Бабко В. В.

Повідомлення

Шановні позичальники АТ «УкрСиббанк», які уклали з банком кредитні договори, відсоткова ставка за якими розраховується і встановлюється на підставі ставок LIBOR/EURIBOR. Повідомляємо, що на період з 1 грудня 2012 р. по 15 грудня 2012 р. для нарахування відсотків за такими кредитними договорами АТ «УкрСиббанк» буде застосовувати наступні ставки LIBOR / EURIBOR

LIBOR					
Строк/Валюта	1M	3M	6M	9M	12M
USD	0,2075	0,3115	0,526	0,6975	0,86
EUR	0,055	0,12643	0,24964	0,36821	0,50357
CHF	0,006	0,03	0,1174	0,2054	0,3124
EURIBOR					
Строк/Валюта	1M	3M	6M	9M	12M
EUR	0,108	0,191	0,356	0,471	0,583

Банківська та Генеральна ліцензії № 75, видані НБУ 05.10.2011 року. Усі види банківських послуг.

Печерський районний суд м. Києва викликає: відповідача Ковтун Станіслава Григоровича (остання відома адреса реєстрації: 01103, м. Київ, вул. Німанська, 3, кв. 28) по цивільній справі №2-3256/12 за позовом Качуріної Лілії Євгенівни до Ковтуна Станіслава Григоровича про розірвання шлюбу в судові засідання, яке відбудеться 30 листопада 2012 року, о 08-30 год. за адресою: м. Київ, вул. Гайцана, 4, каб. 107, **під головуванням судді Ільєвої Т. Г.** Роз'яснюємо, що у разі неявки в судові засідання без поважних причин або неповідомлення суду про причини неявки, справу буде розглянуто за вашої відсутності на підставі наявних в справі доказів.

Додатково роз'яснюємо, що відповідно до ч. 9 ст. 74 ЦПК України з опублікуванням оголошення про виклик відповідач вважається повідомленим про час та місце розгляду справи.

Броварський міськрайонний суд Київської області викликає Рудого Юрія Васильовича, 1974 р.н., як відповідача в судові засідання у справі за позовом Рудого Катерини Сергіївни до Рудого Юрія Васильовича, третя особа: ВГРФО МВ ГУ МВС України про визнання особи такою, що втратила право користування жилим приміщенням, призначене на 29 листопада 2012 року о 08 год. 30 хв., яке відбудеться в приміщенні суду за адресою: 07400, м. Бровари, вул. Незалежності, 4-А, каб. №9-А.

У разі вашої неявки справу буде розглянуто за наявними матеріалами справи.

Суддя Пухна О. М.

Приморський районний суд м. Одеси викликає Денисюка Олександра Борисовича, остання відома адреса проживання: м. Одеса, вул. Преображенська, 59/61, кв. 1, у судові засідання як відповідача по цивільній справі за позовною заявою Горлович Наталії Григорівни до Денисюка Олександра Борисовича про визнання договору купівлі-продажу дійсним, яке призначене до слухання на 03 грудня 2012 року о 12 годині 50 хвилин в приміщенні Приморського районного суду м. Одеси за адресою: м. Одеса, вул. Балківська, 33, зала судових засідань 216. У разі неявки справа буде розглянута у Вашу відсутність.

Суддя Єршова Л. С.

Вознесенський міськрайонний суд Миколаївської області викликає, як відповідача Плохотного Костянтина Олександровича в судові засідання, яке відбудеться 05.12.2012 року о 10-30 годині у приміщенні Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області за адресою: Миколаївська область, м. Вознесенськ, вулиця Кібрика, будинок 11, кабінет 18, в якому відбудеться слухання цивільної справи за позовом КС «Світovid» до Плохотного К. О. про стягнення заборгованості за кредитом.

У разі неявки відповідача, справа буде розглянута за його відсутності.

Суддя Висоцька Г. А.

Вінницький міський суд Вінницької області викликає Ковальчука Олега Яковича у судові засідання, яке відбудеться о 11.00 год. 05.12.2012 року за адресою: м. Вінниця, вул. Грушевського, 17 (каб. № 204), як відповідача у цивільній справі № 212/4763/2012 за позовом Петрука Анатолія Миколайовича до Ковальчука Олега Яковича, Ніколайчук Кристини Ігорівни про визнання недійсним договору купівлі-продажу. У випадку неявки відповідача у судові засідання, справу буде розглянуто без його участі за наявними у справі доказами.

Суддя Ішук Т. П.

Приморський районний суд м. Одеси викликає Хадєєва А. В. у судові засідання як відповідача по справі за позовною заявою Гончарова О. М. до Хадєєва А. В. про розірвання договору, яке призначене на 10 грудня 2012 р. о 16 годині 00 хвилин в приміщенні Приморського районного суду м. Одеси за адресою: м. Одеса, вул. Балківська, 33, зала 217. У разі неявки справа буде розглянута у Вашу відсутність.

Суддя Абухін Р. Д.

Приморський районний суд м. Одеси викликає Гарбазей В. В. у судові засідання в якості третьої особи по справі за позовом Іванського Й. А. до ОМУ ГУМВС України в Одеській області, треті особи Гаркавий С. П., Гарбазей В. В., Гарбазей Л. В., Гаркава Л. В. про звільнення записка з-під арешту, яке призначене на 27 листопада 2012 р. о 11 годині 30 хвилин у приміщенні Приморського районного суду м. Одеси за адресою: м. Одеса, вул. Балківська, 33, зала 217. У разі неявки справа буде розглянута у Вашу відсутність.

Суддя Р. Д. Абухін

ВІСТІ ЗВІДУСІЛЬ

«Динамо»: Ліго, прощавай, Ліго, пробач...

ЧОРНА СМУГА. Олег Блохін проведе у міжсезоння кадрову чистку

Денис Гармаш (у білому) бездарно змарнував нагоду відкрити рахунок

Ганна РОМАШКО
для «Урядового кур'єра»

За підсумками п'ятого ігрового дня, у групах А—D ще шість клубів пробилися до плей-оф Ліги чемпіонів УЄФА. Це, зокрема, й суперники київського «Динамо» — «Парі Сен-Жермен» і «Порту». А також «Шальке-04», «Арсенал», «Малага», «Мілан», дортмундська «Боруссія» та «Реал». Те, що турнір, в якому віце-чемпіони України продовжать свої виступи навесні, точніше ще в лютому, теж іменується лігою, слабка втіха. Та й що робити у другому за значимістю футбольному турнірі Європи з такою грою, як у середу на «Олімпійському»?

Це запитання передовсім до тренерського штабу, очолюваного Олегом Блохіним, якому належить за

кілька зимових місяців навести лад у господарстві: а там і фізика накульгує, і дисципліна, і, головне, бракує командного духу. На цьому тлі відчайдушні потуги Олега Гусева видавалися ще більш жалюгідними.

Найреальніший момент кияни не реалізували на 24-й хвилині. І знову Гусев після стандарту пробив головою з близької відстані — Сірігу відбив м'яч прямо на ногу Денису Гармашу, чий постріл впритул вийшов ганебно корявим.

До перерви «Динамо» припустилося помилки, що

стала для нього в підсумку фатальною. На останніх секундах першого тайму секундної стрілки Лавецці з центрального кола розігнав команди Юрій Сьомін. Про це після гри з ПСЖ заявив власник клубу Ігор Суркіс.

«Можу сказати, що зірок сьогодні в «Динамо» немає. Жодної пропозиції ми не отримуємо! Можна тільки створити команду-зірку. І ці гравці повинні їй підігравати. Думаю, що Блохін хоче саме цього.

Але не Блохін довів команду до такого стану. Колишнім тренером все було поставлено на карту, щоб потрапити в Лігу чемпіонів. Він передбачав цей провал, гучно говорив про це. Ось ми і отримали», — цитує І. Суркіса dynamo.kiev.ua.

Яке завдання стоятиме перед командою у Лізі Європи? Принаймні, щоб не було соромно. Президент «Динамо» хоче, аби виправдовуватися довелось не йому, а гравцям, які за відомістю є мільйонерами і до виплати заробітної плати ставляться ретельніше, ніж до відпрацювання заробітків на полі.

ТАБЛО «УК»

Ліга чемпіонів. 5-й тур

Група А

Порту — Динамо (Загреб) — 3:0

Голи: Гонсалес (20), Моутінью (67), Варела (85)

Динамо (Київ) — ПСЖ — 0:2

Голи: Лавецці (45, 52)

	І	В	Н	П	М	О
Порту	5	4	1	0	9-2	13
ПСЖ	5	4	0	1	12-2	12
Динамо К.	5	1	1	3	5-9	4
Динамо З.	5	0	0	5	0-13	0

Група В

Арсенал — Монпельє — 2:0

Шальке-04 — Олімпіакос — 1:0

Група С

Андерлехт — Мілан — 1:3

Зеніт — Малага — 2:2

Група D

Манчестер Сіті — Реал — 1:1

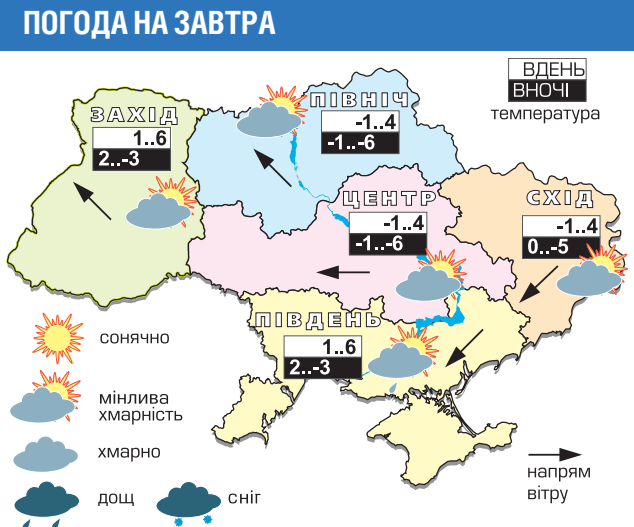
Аякс — Боруссія — 1:4

команди Юрій Сьомін. Про це після гри з ПСЖ заявив власник клубу Ігор Суркіс.

«Можу сказати, що зірок сьогодні в «Динамо» немає. Жодної пропозиції ми не отримуємо! Можна тільки створити команду-зірку. І ці гравці повинні їй підігравати. Думаю, що Блохін хоче саме цього.

Але не Блохін довів команду до такого стану. Колишнім тренером все було поставлено на карту, щоб потрапити в Лігу чемпіонів. Він передбачав цей провал, гучно говорив про це. Ось ми і отримали», — цитує І. Суркіса dynamo.kiev.ua.

Яке завдання стоятиме перед командою у Лізі Європи? Принаймні, щоб не було соромно. Президент «Динамо» хоче, аби виправдовуватися довелось не йому, а гравцям, які за відомістю є мільйонерами і до виплати заробітної плати ставляться ретельніше, ніж до відпрацювання заробітків на полі.

ТЕМПЕРАТУРА ПО ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ НА 24 ЛИСТОПАДА

Область	Ніч	День	Область	Ніч	День
Київська	-1 -6	-1 +4	Черкаська	-1 -6	-1 +4
Житомирська	0 -5	-1 +4	Кіровоградська	-1 -6	-1 +4
Чернігівська	-2 -7	-1 +4	Полтавська	-2 -7	-1 +4
Сумська	-3 -8	-2 +3	Дніпропетровська	+1 -4	0 +5
Закарпатська	+1 +6	+5 +10	Одеська	+1 -4	+2 +7
Рівненська	+1 -4	0 +5	Миколаївська	+2 -3	+1 +6
Львівська	-2 +3	+3 +8	Херсонська	+2 -3	+1 +6
Івано-Франківська	-2 +3	+3 +8	Запорізька	-2 +3	+1 +6
Волинська	-2 +3	+3 +8	Харківська	-2 -7	-1 +4
Хмельницька	+1 -4	0 +5	Донецька	+1 -4	0 +5
Чернівецька	+1 -4	+1 +6	Луганська	0 -5	-1 +4
Тернопільська	+1 -4	0 +5	Крим	+2 +7	+5 +10
Вінницька	0 -5	-1 +4	Київ	-2 -4	0 +2

Укргідрометцентр

Поляки назвали вулицю Черкаською

Владислав КИРЕЙ,
«Урядовий кур'єр»

ПОБРАТИМСТВО. У пам'яті черкашан з минулих років ще й досі залишаються яскраві сторінки побратимства з польським містом Бидгощ, хоча останнім часом ці зв'язки й не розвивалися. Недавно завдяки зусиллям Польського культурного центру, очолюваного в Черкасах Геннадієм Ліневичем, за підтримки обласної влади до Шевченкового краю завітали гості з Бидгоща — директор тамтешнього краєзнавчого музею Міхал Возняк та завіди́длі цього закладу Марчин Здановський.

Наголошуючи на необхідності поглиблення українсько-польських взаємин між Україною й Польщею на рівні Черкаської області й Куявсько-Поморського воєводства (до якого належить місто Бидгощ), голова обласної ради Валерій Черняк поділився з гостями планами про співпрацю — у туризмі, машинобудуванні, медицині, журналістиці та інших сферах.

Співробітництво на рівні повітів, міст, як запевнили обидві сторони, й надалі розвиватиметься, а Черкащина завжди буде рада прийняти в себе керівництво Куявсько-Поморського воєводства.

Автоколоною — через кордон

Олександр ВЕРТИЛЬ,
«Урядовий кур'єр»

ПРАВОПОРЯДОК. Одразу чотири іномарки загальною вартістю 600 тисяч гривень затримали прикордонники та митники Сумської області під час спроби незаконного перетину українсько-російського кордону на пункті пропуску «Велика Писарівка».

За повідомленням прес-служби прикордонного загону, схема, за якою діяли водії, була «багатоходовою». Автомобілі престижних марок мали литовську реєстрацію, на територію України їх увезли з Польщі через пункт пропуску «Ягодин» Волинської області четверо громадян Киргизії. А вже на Сумщину транспорт перегнали інші громадяни тієї самої країни.

Всі вони нервували, оскільки відчували, що йдуть на свідоме порушення правил перетину кордону. Тож лексус, мазду, міцубісі та фольксваген вилучено встановленим порядком, і зараз відповідні служби шукають кінці цієї автомобільної оборудки.

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

Засновник — Кабінет Міністрів України
Реєстраційне свідоцтво КВ № 2 від 12 квітня 1994 року
Передплатні індекси «Урядового кур'єра» — 61035, 40227 (соціальний)

Головний редактор — **Сергій БРАГА**
Перший заступник
головного редактора
Леонід САМСОНЕНКО
Заступники головного редактора:
Зоя РОМАН,
Лариса УСЕНКО
Відповідальний секретар
Іван ГРОМ'ЯК

Адреса в Інтернеті: **www.ukurier.gov.ua**
Адреса редакції: **01008, Київ, вул. Садова, 1**
Телефон для довідок: **253-12-95.**
Телефони відділу реклами: **253-55-09,**
факс: **253-72-91, 253-34-78,** e-mail: **adv@ukcc.com.ua**
«Урядовий кур'єр» виходить у вівторок, середу, четвер, п'ятницю та суботу
Зам. № 27418. Тираж 44372

Листування з читачами тільки на сторінках газети.
Відповідальність за достовірність інформації та реклами несуть автори та рекламодавці.
Набрано і зверстано у комп'ютерному центрі «Урядового кур'єра».
Друк: **ТОВ «Мєга-Поліграф», 04073, Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14**
www.mega-poligraf.kiev.ua